

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Vendula Horáková

Prejudiciální otázky

Diplomová práce

Olomouc 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Prejudiciální otázky vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje. Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 91 403 znaků včetně mezer.

V Kolíně dne 15. 8. 2021

Vendula Horáková

Ráda bych tímto poděkovala JUDr. Kláře Hamul'ákové, Ph.D. za odborné vedení mé diplomové práce a cenné rady, které přispěly k vypracování práce.

Obsah

Úvod

1	Vymezení prejudiciální otázky	9
1.1	Úvodní výklad	9
1.2	Příklady prejudiciálních otázek	10
1.3	Prejudiciální otázka a obnova řízení.....	12
1.4	Historie prejudiciálních otázek	12
2	Prejudiciální otázky v civilním soudním řízení	14
2.1	Úvodní výklad	14
2.1.1	Vázanost rozhodnutí	14
2.2	Posouzení, zda byl spáchán trestný čin a kdo jej spáchal.....	14
2.3	Posouzení, zda byl spáchán přestupek nebo jiný správní delikt.....	17
2.4	Statusové otázky	18
2.5	Jiné prejudiciální otázky	19
3	Závaznost výroku rozsudku ve vztahu k oprávnění soudu posuzovat prejudiciální otázky samostatně	23
3.1	Úvodní výklad	23
3.2	Právní moc	23
3.3	Vztah mezi ustanovením § 135 odst. 2 a § 159a odst. 3 OSŘ.....	24
4	Prejudiciální otázka a přerušení řízení.....	27
4.1	Úvodní výklad k přerušení řízení	27
4.2	Obligatorní přerušení řízení podle § 109 odst. 1 písm. b) OSŘ	28
4.3	Fakultativní přerušení řízení podle § 109 odst. 2 písm. c) OSŘ.....	28
4.3.1	Fakultativní přerušení řízení a odpovědnost státu za škodu	30
4.3.2	Fakultativní přerušení řízení a mimořádné opravné prostředky	31
5	Mezitímní rozsudek a mezitímní určovací návrh	33
5.1	Mezitímní rozsudek	33
5.2	Mezitímní určovací návrh.....	34
6	Prejudiciální otázky a Soudní dvůr Evropské unie.....	36
6.1	Úvodní výklad	36
6.2	Přípustné a nepřípustné předběžné otázky.....	37
6.3	Řízení před Soudním dvorem Evropské unie a vnitrostátním soudem	38
6.4	Případ Skoma-Lux proti Celnímu ředitelství Olomouc.....	41
7	Prejudiciální otázky v exekučním řízení	42
7.1	Exekuční řízení	42

7.2	Prejudiciální otázky ve vztahu k exekučnímu řízení	42
8	Prejudiciální otázka a relativní neúčinnost (odporovatelnost)	44
8.1	Relativní neúčinnost (odporovatelnost).....	44
8.2	Prejudiciální otázka v řízení o odpůrčí žalobě.....	44
Závěr		

Úvod

Diplomová práce s názvem „Prejudiciální otázky“ se zaměřuje na institut, který je v momentálně účinném občanském soudním řádu upraven velmi stroze. Přestože se z pohledu civilního procesního práva rozhodně jedná o problematiku, se kterou se soudy v rámci své činnosti často setkávají, zákon se jí věnuje v několika málo ustanoveních. Nejedná se o nikterak nový institut, přestože v průběhu existence občanského soudního řádu prošel změnami. Esenciální podstatou prejudiciální otázky je, že sama není předmětem řízení, ale pro meritorní rozhodnutí je nutné se s ní vypořádat. A právě s ohledem na takový význam prejudiciální otázky je důležité, v rámci této diplomové práce, přinést přehledný a vypovídající popis postavení prejudiciální otázky v občanském soudním řízení. V kontextu toho se tato práce snaží osvětlit, jaké druhy prejudiciálních otázek si musí soudy příslušné v občanském soudním řízení posoudit, a jak mohou být někdy komplexní. Není opomenuto ani to, že prejudiciální otázky a jejich potřeba posouzení mohou vést k přerušení řízení.

Výzkumnými otázkami jsou rozsah vázanosti civilního soudu vybranými rozhodnutími a taktéž význam pojmů „vázanost rozhodnutím“ a „vycházet z rozhodnutí.“

Otázky mohou být označovány jako prejudiciální nebo předběžné, v rámci této diplomové práce se pracuje s oběma možnostmi totožně.

Úvodem je nutno podotknout, že tato diplomová práce se primárně zabývá problematikou prejudiciálních otázek v rámci občanského soudního řízení. V teorii a praxi však nelze odhlédnout od toho, že tento institut je upraven i v rámci trestního práva, ale taktéž jej nalezneme ve správním právu.

Oproti jiným institutům nebo procesním pojmům je zřejmé, že v české odborné literatuře není prejudiciálním otázkám věnován takový prostor. O to více jsou vedeny soudy k tomu, že ve své judikatuře zpřesňují aplikaci nebo obsah jednotlivých ustanovení týkajících se těchto otázek. V textu se pracuje s odbornými monografiemi, komentáři, články a judikaturou českých soudů a unijního soudu. Některé z pramenů dochází k opačným závěrům, a proto jsou uváděny oba směry a zdůvodnění jejich závěrů.

Soud se s prejudiciální otázkou vypořádává v odůvodnění svého rozhodnutí, nedochází k promítnutí do výroku. Na základě toho posouzení otázky nenabývá právní moci, nevytváří překážku *res iudicata*. V textu je taktéž vymezen vztah mezi pravomocí civilního soudu posuzovat si některé prejudiciální otázky samostatně a závazností výroku pravomocného rozsudku, který řeší totožnou otázku.

Práce uvádí institut mezitímního určovacího návrhu, který byl užíván v české procesualistice v minulém století, a momentálně není obsažen v právní úpravě. Díky mezitímnímu určovacímu návrhu se i posouzení prejudiciální otázky, za určitých podmínek, může promítnout do výroku.

Část této diplomové práce je věnována prejudiciálním otázkám, které pokládají české soudy k Soudnímu dvoru Evropské unie. V souvislosti s unijním právem jsou vymezeny předpoklady, kdy soud je povinen se obrátit na Soudní dvůr Evropské unie, a taktéž i to, za jakých předpokladů je prejudiciální otázka nepřípustná. Popsán je i důsledek existence rozhodnutí pro soud členského státu.

Na základě rozmanitosti tohoto tématu je zahrnuta i kapitola věnující se výskytu prejudiciálních otázek v exekučním řízení a v řízení o odpůrcí žalobě.

Celá diplomová práce je rozdělena do 8 kapitol.

První kapitola obsahuje vymezení a definici prejudiciální otázky. Taktéž je uveden stručný vývoj a historie včetně některých změn ve znění ustanovení. Dále je definován pojem „prejudicialita“, typické znaky prejudiciálních otázek a základní přehled typových situací, ke kterým může v rámci řízení soud dojít. Je uvedeno několik příkladů konkrétních prejudiciálních otázek, a taktéž i ty otázky, které není civilní soud oprávněn posuzovat sám.

Druhá kapitola se zabývá postavením prejudiciální otázky v civilním soudním řízení. Obsahuje definici vázanosti rozhodnutí. Dále vymezuje, kterými rozhodnutími je soud vázán. Podrobně se zabývá rozhodnutím trestního soudu o tom, že byl spáchán trestný čin a kdo jej spáchal. Stručněji se vymezuje vůči rozhodnutí správního orgánu týkajícího se přestupku či jiného správního deliktu. Vázanost spojuje i se statusovými otázkami. A v poslední podkapitole se věnuje vymezení situace, ve které je soud oprávněn posoudit a rozhodnout o prejudiciální otázce, na druhou stranu i to, jak by měl soud postupovat, pokud již existuje rozhodnutí příslušného orgánu týkající se právě dané otázky.

Třetí kapitola ve svém úvodu vymezuje základní pravidla právní moci a závaznost a nezměnitelnost rozhodnutí. Jedna podkapitola je věnována vztahu mezi závazností výroku pravomocného rozsudku pro účastníky a všechny orgány a oprávněním soudu posuzovat si prejudiciální otázky samostatně. Obsahuje též znázornění, jak se v průběhu let měnila judikatura Nejvyššího soudu a Ústavního soudu k otázce vztahu mezi určovací žalobou a žalobou na plnění.

Ve čtvrté kapitole je rozsáhleji popsán vliv prejudiciální otázky na přerušení řízení. Vymezují se dvě situace, a sice obligatorní a fakultativní přerušení řízení. Jsou popsány

důsledky přerušení řízení, které v některých případech mohou vést až k odpovědnosti státu za škodu.

Pátá kapitola je věnována mezitímnímu rozsudku a mezitímnímu určovacímu návrhu. Jak již bylo zmíněno, soud se s prejudiciální otázkou vypořádává v odůvodnění, a proto se mohou v rovině teorie vést úvahy nad tím, jakým způsobem by se mohlo dosáhnout promítnutí do výroku rozhodnutí.

Šestá kapitola popisuje prejudiciální otázku ve vztahu k Soudnímu dvoru Evropské unie. Posouzení výkladu a platnosti unijního práva náleží do pravomoci Soudního dvoru Evropské unie. České soudy za splnění určitých podmínek mají dokonce povinnost se na tento soud obrátit. Pro ilustraci byl vybrán důležitý případ položení prejudiciální otázky českým soudem, konkrétně Skoma-Lux, s.r.o. proti Celnímu ředitelství Olomouc.

Sedmá a osmá kapitola se zabývá prejudiciální otázkou, která se může vyskytnout v rámci exekučního řízení a předběžnou otázkou ve vztahu k relativní neúčinnosti.

1 Vymezení prejudiciální otázky

1.1 Úvodní výklad

Povaha prejudiciální otázky tkví v tom, že není sama předmětem daného řízení, ale k rozhodnutí o předmětu řízení je nutné, aby byla posouzena a rozhodnuta. Základní zákonnou úpravu poskytuje zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen jako „OSŘ“ nebo „občanský soudní řád“) v ustanovení § 135, který stanovuje vázanost civilního soudu určitým rozhodnutím jiného orgánu a též za splnění příslušných podmínek zakládá oprávnění soudu posoudit prejudiciální otázku samostatně¹. Civilní soud není oprávněn posuzovat, zda byl spáchán trestný čin, přestupek nebo jiný správní delikt, a kdo jej spáchal. Nepřísluší mu rozhodovat ani v otázkách o osobním stavu. V takovém případě je rozhodnutím vázán a nelze jej posuzovat jinak. V ostatních otázkách je soudu ponechána možnost a zároveň i částečná povinnost posoudit prejudiciální otázku samostatně. Nicméně, pokud existuje rozhodnutí příslušného orgánu, civilní soud by z něj měl vycházet. Rozsah a obsah pojmu „vycházet“ je předmětem diskuse. Pro úplnost je vhodné doplnit i kontext ustanovení § 135 OSŘ, který je v rámci systematiky občanského soudního řádu zařazen do hlavy druhé, která upravuje fázi dokazování. Konkrétně pod rubrikou hodnocení důkazů.

Posouzení prejudiciální otázky je natolik důležité, že je nezbytným předpokladem pro rozhodnutí ve věci samé. Nicméně i taková prejudiciální otázka je způsobilá být vlastním předmětem řízení. Rozsah předběžných otázek není v civilním řízení omezen jen na oblast soukromého práva, nýbrž se může jednat i o otázky z veřejného práva, kupříkladu trestního práva. Z důvodu toho může nastat situace, že civilní soud posuzuje a rozhoduje otázky, které nejsou pro jeho praxi běžné nebo obvyklé. Momentálně občanský soudní řád neobsahuje taxativní ani demonstrativní výčet prejudiciálních otázek, které je civilní soud oprávněn posuzovat samostatně. Naopak obsahuje výčet rozhodnutí, kterými je obligatorně vázán.

Pojem „*prejudicialita*“ může být chápán jako kauzální vztah mezi dvěma subjektivními právy, z nichž jedno je podmíněno druhým². Prejudiciální otázka bývá někdy též označena jako otázka předurčující.³

¹ LAVICKÝ, Petr. In LAVICKÝ, Petr (ed). *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l): Zákon o rozhodování některých kompetenčních sporů*. Praha: Wolters Kluwer, 2016.

² WINTEROVÁ, Alena. Prejudiciální otázka v občanskoprávním řízení. *Socialistická zákonnost*, 1967, roč. 15, č. 2, s. 94.

³ WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. Praha: Linde, 1999.

Aby se jednalo o prejudiciální otázku, měly by být naplněny tyto následující podmínky: prejudiciální otázka je způsobilá být samostatným předmětem v jiném řízení, rozhodnutí o ní je nezbytným předpokladem pro vydání meritorního rozhodnutí a posuzovaná prejudiciální otázka není předmětem daného řízení⁴.

V souvislosti s prejudiciální otázkou mohou nastat tyto 3 stavy:

- 1) Civilní soud je vázán určitým rozhodnutím jiného orgánu.
- 2) Civilní soud je oprávněn si jiné prejudiciální otázky posoudit sám.
- 3) Existuje-li rozhodnutí příslušného orgánu o otázce, kterou by si jinak civilní soud posuzoval sám, může/měl by z něj vycházet.

Na úvod je vhodné doplnit, že přestože je tato práce primárně věnována prejudiciálním otázkám v občanském soudním řízení, předběžným otázkám v kontextu unijního práva a exekučního řízení, nelze opominout, že se nejedná o institut vyskytující se pouze v těchto oblastech. Jako příklad může být uvedeno trestní právo. A to konkrétně v ustanovení § 9 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen jako „trestní řád“)⁵.

Přestože je vyřešení prejudiciální otázky nutné, aby bylo rozhodnuto v meritu, samotné posouzení se nepromítá ve výroku rozhodnutí, ale nalezneme jej v odůvodnění. To potvrzuje i judikatura Nejvyššího soudu, která stanovuje, že „*posouzení předběžné otázky nemůže být v žádném případě vyjádřeno formou výroku, nýbrž se může projevit jen ve způsobu rozhodnutí o návrhu ve věci samé a může být uvedeno jen v důvodech rozhodnutí*“⁶. Tato skutečnost vede k tomu, že posouzení prejudiciální otázky nenabývá právní moci.

1.2 Příklady prejudiciálních otázek

Příkladem prejudiciální otázky může být otázka autorství nebo spoluautorství několika osob, pokud v řízení před soudem probíhá spor o autorskou odměnu. V dědickém řízení se jako prejudiciální otázka bude posuzovat to, zda se dědic, který byl ustanoven v závěti, dopustil nebo nedopustil trestné činnosti proti osobě zůstavitele, a tudíž by měl nebo neměl být dědicky

⁴GRŇA, Josef. *Prejudicialita v civilním řízení: procesuální studie*. Brno: Nakladatelství Barvič&Novotný, 1930, s. 14.

⁵ Ustanovení § 9 trestního řádu: Orgány činné v trestním řízení posuzují předběžné otázky, které se v řízení vyskytnou, samostatně; je-li tu však o takové otázce pravomocné rozhodnutí soudu nebo jiného státního orgánu, jsou orgány činné v trestním řízení takovým rozhodnutím vázány, pokud nejde o posouzení viny obviněného. Orgány činné v trestním řízení nejsou oprávněny řešit samostatně předběžné otázky týkající se osobního stavu, o nichž se rozhoduje v řízení ve věcech občanskoprávních. Jestliže rozhodnutí o takové otázce nebylo ještě vydáno, vyčkají jeho vydání.

⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 09.07.1965, sp. zn. 4 Cz 94/65.

nezpůsobilý.⁷ Pokud bude řešen spor o vydání bezdůvodného obohacení pro neoprávněné užití bytové jednotky, prejudiciálně se bude řešit otázka, zda je žalobce vlastníkem užívané jednotky. Soud bude též rozhodovat o prejudiciální otázce v případě jednostranného odstoupení od smlouvy, při kterém je mezi stranami sporné, zda došlo k odstoupení opodstatněně. Prejudiciální otázka tedy bude řešit, zda došlo ke zrušení smlouvy a v důsledku toho skutečně odpadnul právní důvod, a tudíž vzniklo právo na vydání bezdůvodného obohacení, tak jak předpokládá ustanovení § 2991 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen jako „občanský zákoník“)⁸. Soud je oprávněn jako prejudiciální otázku též posoudit, zda pracovní poměr zakládá nebo zakládal nemocenské pojištění, taktéž se lze jako předběžnou otázku posuzovat relativní neplatnost právního jednání.⁹

Soudní praxe postupem času precizovala i další otázky, které si civilní soud v řízení není oprávněn posuzovat sám, jsou jimi např. zařazení pozemní komunikace do určité kategorie a na základě toho posuzovat vlastnictví k pozemní komunikaci, pravomoc rozhodnout o takovém zařazení náleží silničnímu správnímu úřadu¹⁰. Dále též není civilní soud oprávněn prejudiciálně posuzovat otázky, o nichž orgán, který je příslušný, rozhoduje s konstitutivním účinkem. Konstitutivní rozhodnutí je takové, kterým se zakládá, mění nebo ruší právo nebo povinnost. Vychází se zejména z té skutečnosti, že dokud konstitutivní rozhodnutí neexistuje, pak právní vztah nevznikl, nezměnil se nebo nezanikl¹¹. Jako předběžnou si nemůže civilní soud posuzovat otázku vzniku pohledávky v průběhu insolvenčního řízení, pokud věřitel doložil splatnou pohledávku vykonatelným soudním rozhodnutím¹².

Soudu nebrání rozhodnout o prejudiciální otázce ani ta skutečnost, že účastníky daného řízení nejsou všechny osoby, které by jimi být museli, pokud by se na prejudiciální otázku hledělo jako na samostatný předmět řízení. To potvrzuje i judikatura: *V řízení, v němž se žalobce domáhá vyklizení nemovitosti, může soud předběžně posoudit otázku platnosti smluv, i když účastníky řízení nejsou všechny osoby, které smlouvy uzavřeli*¹³.

⁷ WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. Praha: Linde, 1999.

⁸ WINTEROVÁ, Alena a kol. *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*. 2.vydání. Praha: Linde Praha, 2005, s. 287.

⁹ WINTEROVÁ, Alena a kol. *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*. 2.vydání. Praha: Linde Praha, 2005, s. 287-288.

¹⁰ Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 6. 4. 2010, sp. zn. 22 Co 129/2010.

¹¹ WINTEROVÁ, Alena. Prejudiciální otázka v občanskoprávním řízení. *Socialistická zákonost*, 1967, roč. 15, č. 2, s. 93.

¹² WINTEROVÁ, Alena a kol. *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*. 2.vydání. Praha: Linde Praha, 2005, s. 288.

¹³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29.04.1998, sp. zn. 22 Cdo 189/98.

1.3 Prejudiciální otázka a obnova řízení

Posouzení prejudiciální otázky nevytváří překážku věci pravomocně rozhodnuté pro příslušný orgán. Pozdější rozhodnutí tohoto orgánu může vést k tomu, že dojde k podání žaloby na obnovu řízení podle ustanovení § 228 odst. 1 písm. a) OSŘ. Žalobu na obnovu řízení je oprávněn účastník podat proti pravomocnému rozhodnutí, kterým bylo rozhodnuto ve věci samé. Nicméně tu jsou i další podmínky ke splnění, a sice jsou-li tu skutečnosti, rozhodnutí nebo důkazy, které bez své viny nemohl použít v řízení prvního stupně nebo za podmínek § 205a a § 211 OSŘ a u odvolacího soudu, a takové mohou přivodit pro něho příznivější rozhodnutí ve věci. Pokud soud v původním řízení posoudil prejudiciální otázku odchylně, než ji později rozhodl příslušný orgán, nebo se jednalo o situaci, že soud byl rozhodnutí přímo vázán, případně vycházel z rozhodnutí jiného orgánu, a následně se zjistí, že příslušný orgán tuto prejudiciální otázku později vyřešil jinak, jedná se o situaci, kterou předpokládá ustanovení § 228 odst. 1 písm. a) OSŘ¹⁴.

1.4 Historie prejudiciálních otázek

Právní úprava prejudiciální otázky prošla určitým vývojem, zejména ve vztahu k vázanosti civilního soudu rozhodnutím o trestném činu, přestupku a statusových otázkách. Znění občanského soudního řádu z roku 1950 neobsahovalo žádné pravidlo pro to, za jakých podmínek a jestli vůbec je civilní soud vázán jiným občanskoprávním nebo trestním rozhodnutím. Proto bylo posouzení této situace poměrně sporné. Konkrétně bylo stanoveno, že *„pro své rozhodnutí je soud oprávněn učinit si úsudek i o předběžných otázkách, o nichž by náleželo rozhodnout jinému soudu nebo úřadu (orgánu veřejné správy)“* (ustanovení § 70 odst. 1 zákona č. 142/1950 Sb., zákon o řízení ve věcech občanskoprávních (občanský soudní řád). Ve druhém odstavci se zákon vyjadřoval ke vztahu k trestným činům a přestupkům, nicméně bez zmínky o statusových otázkách tak, že *„bylo-li však již zahájeno řízení o předběžné otázce u příslušného soudu nebo úřadu (orgánu veřejné správy), anebo je-li tu podezření z trestného činu nebo přestupku a odsouzení by mělo vliv na rozhodnutí soudu, soud zpravidla řízení přeruší až do pravomocného rozhodnutí o předběžné otázce anebo o trestném činu nebo o přestupku“* (Ustanovení § 70 odst. 2 zákona č. 142/1950 Sb., zákon o řízení ve věcech občanskoprávních (občanský soudní řád).

¹⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 8. 2011, sp. zn. 28 Cdo 880/2011.

V praxi mohlo docházet k tomu, že pokud dva či více různých orgánů dospěly k odlišným rozhodnutím, svá rozhodnutí si navzájem nerespektovaly a právní jistota byla labilní. V teorii byl tehdy proto zastáván názor, že na tato jiná rozhodnutí se hledělo jako na veřejné listiny a jejich obsah se považoval za pravdivý, pokud nedošlo k prokázání opaku. Takový důkaz opakem je poměrně složitým procesem, a proto mohlo být prostřednictvím této teorie dosaženo právní jistoty a respektu vzájemných rozhodnutí. U rozhodnutí o statusových otázkách, které nebyly zákonem zmíněny, byla respektována jejich zvláštní povaha a zpravidla nedocházelo k různému posuzování pro odlišná řízená¹⁵.

Zmínka o vázanosti jinými rozhodnutími, tak jak ji známe dnes, se objevuje v občanském soudním řádu, který nabyt platnosti ode dne 17. 12. 1963 a účinnosti ode dne 1. 4. 1963. Konkrétně již ve znění ustanovení § 135 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen jako „OSŘ“ nebo „občanský soudní řád“). Podle některých názorů, se kterými se lze ztotožnit, se jedná o potvrzení teorie, která panovala za účinnosti občanského soudního řádu z roku 1950.¹⁶

¹⁵ WINTEROVÁ, Alena. Prejudiciální otázka v občanskoprávním řízení. *Socialistická zákonnost*, 1967, roč. 15, č. 2, s. 97.

¹⁶ WINTEROVÁ, Alena. Prejudiciální otázka v občanskoprávním řízení. *Socialistická zákonnost*, 1967, roč. 15, č. 2, s. 96.

2 Prejudiciální otázky v civilním soudním řízení

2.1 Úvodní výklad

V předešlé kapitole byla vymezena prejudiciální otázka jako taková. V rámci této kapitoly bude podrobně rozebráno znění ustanovení § 135 odst. 1 a 2 OSŘ. Obecně platí, že v prvním odstavci je výčet rozhodnutí, kterými je civilní soud vázán. Druhý odstavec lze rozdělit na dvě části. První z nich stanovuje oprávnění soudu posoudit si předběžné otázky samostatně a druhá odkazuje na to, že existuje-li rozhodnutí příslušného orgánu, soud z něj vychází.

2.1.1 Vázanost rozhodnutí

Znění zákona pracuje s pojmem „soud je vázán“, a proto na začátek bude alespoň obecně vymezen obsah pojmu. Vázaností rozhodnutí se rozumí to, že je civilnímu soudu „zakázáno“ posuzovat prejudiciální otázku samostatně při probíhajícím (následujícím) sporu. Civilní soud se tedy nebude zabývat tvrzeními, která by nebyla v souladu se skutkovými zjištěními, na kterých bylo vystaveno pravomocné rozhodnutí, a v důsledku nebude taktéž provádět ani dokazování vztahující se k právnímu následku, který byl již vyřešen¹⁷.

2.2 Posouzení, zda byl spáchán trestný čin a kdo jej spáchal

Vázanost zákon ve svém znění spojuje s rozhodnutím o tom, zda byl spáchán trestný čin a kdo jej spáchal. O této otázce rozhodují soudy, které jsou příslušné pro trestněprávní věci, a je logickým důsledkem, že civilním soudům nenáleží toto samostatně posuzovat. V konkrétní podobě se vázanost projevuje v tom, že civilní soud vychází ze skutkových zjištění trestního soudu, které z pohledu trestního práva vedly k vydání odsuzujícího rozsudku. To ve své podstatě znamená, že civilní soud již neprovádí dokazování ke skutkovým okolnostem, z nichž byl trestním soudem učiněn závěr o pachateli a jeho spáchaném trestném činu¹⁸.

¹⁷ DVOŘÁK, Bohumil. *Právní moc civilních soudních rozhodnutí*. Praha: C.H. Beck, 2008, s. 63.

¹⁸ LAVICKÝ, Petr. In LAVICKÝ, Petr (ed). *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l): Zákon o rozhodování některých kompetenčních sporů*. Praha: Wolters Kluwer, 2016.

Avšak vázanost rozhodnutím se týká výroku, a nikoli odůvodnění odsuzujícího rozsudku¹⁹. V případě výroku o vině je nutný respekt k jeho právní i skutkové části s tím, že řeší *naplnění znaku skutkové podstaty trestného činu konkrétním jednáním pachatele*²⁰.

Civilní soud by měl od sebe odlišovat různé skutkové podstaty trestných činů. Jinými slovy to, zda znaky skutkové podstaty jsou zároveň i takovými okolnostmi, které jsou významné pro civilní soudní řízení a jeho rozhodnutí. Kupříkladu není-li způsobení škody znakem skutkové podstaty, tak výrok o vině rozsudku trestního soudu obsahuje závazné rozhodnutí o zaviněném protiprávním jednání pachatele. Naopak, v případě, že způsobení škody je jedním ze znaků skutkové podstaty, trestní rozsudek a jeho výrok těž stanovuje vznik škody a jeho příčinnou souvislost mezi protiprávním jednáním a způsobenou škodou. V rámci občanského soudního řízení by se soud měl omezit na zjišťování výše škody nebo otázku spoluzavinění poškozeného²¹.

Pro úplnost je nutné doplnit, že v civilním řízení není soud vázán, a to ani ve výroku, pojmy trestního práva jako je např. škoda velkého rozsahu, se kterými pracuje trestní právo v ustanovení § 138 zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a taktéž není vázán výši vyčíslené škody ze strany trestního soudu²². Výši škody by si měl soud v občanském soudním řízení posoudit podle své potřeby samostatně.

V občanském soudním řízení mohou okolnosti nasvědčovat tomu, že na vzniku škody se vedle pachatele, jehož vina byla vyslovena ve výroku, mohla podílet i třetí osoba, přestože ve výroku o vině není o ní zmínka. V takovém případě by se měl civilní soud zabývat tím, do jaké míry a rozsahu se na vzniku škody tato třetí osoba podílela, a případně to ve svém rozhodnutí zohlednit. Třetí osobou, o kterou se jedná, může být i takový člověk, který nebyl v trestním nebo přestupkovém řízení stíhán, a přesto ovlivní rozhodnutí civilního soudu v části, která se týká rozsahu škody, která má být nahrazena.²³

Podle P. Lavického výrok pravomocného trestního rozsudku či rozhodnutí, kterým bylo vysloveno spáchání přestupku či jiného správního deliktu, jde-li o rozhodnutí dokonce vyšší důkazní sílu než veřejná listina²⁴.

¹⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 8. 3. 2012, sp. zn. I. ÚS 1424/09.

²⁰ LAVICKÝ, Petr. In LAVICKÝ, Petr (ed). *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l): Zákon o rozhodování některých kompetenčních sporů*. Praha: Wolters Kluwer, 2016.

²¹ Tamtéž.

²² Tamtéž.

²³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2000, sp. zn. 25 Cdo 562/99.

²⁴ JIRSA, Jaromír. In JIRSA, Jaromír (ed). *Občanský soudní řád, 2 část: Soudcovský komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019.

Zprošťujícím rozsudkem není soud v civilním řízení nikterak vázán. Tomu svědčí i argumentace v nálezu Ústavního soudu: „*platí závěr, že v občanském soudním řízení soud není vázán zprošťujícím rozsudkem vydaným v trestním řízení.*“²⁵ Lze si tedy představit situaci, že přestože byl obžalovaný úspěšný v jeho trestním řízení, např. důsledkem jedné ze zásad trestního práva in *dubio pro reo*, může být v civilním řízení naopak jako žalovaný neúspěšný. Skutečnost, že se zprošťujícím rozsudkem není spojena vázanost, avšak neznamená, že by měl zůstat zcela bez povšimnutí²⁶.

Výše uvedený fakt, že soud v civilním soudním řízení není vázán zprošťujícím rozsudkem trestního soudu, není bez výjimek. Civilní soud bude vázán zprošťujícím rozsudkem v případě, že hmotné právo spojuje subjektivní právo bezprostředně s existencí či neexistencí trestného činu, příkladem může být ustanovení § 2954 občanského zákoníku.²⁷

Vázanost soudu v civilním řízení trestním rozsudkem ve smyslu § 135 OSŘ se může prosadit jenom ve vztahu k osobám, které vystupovaly v trestním řízení, v němž měly možnost skutkově a právně argumentovat, jakož i činit důkazní návrhy. S ohledem na právo na slyšení, jež je součástí práva na spravedlivý proces, se však tato vázanost nemůže uplatnit vůči třetím osobám, které v trestním řízení takovou možnost neměly, v takovém případě lze v civilním řízení provádět dokazování k těm okolnostem, které byly zjišťovány v trestním řízení a které jsou zároveň významné i pro soukromoprávní posouzení věci²⁸.

Pokud nedojde v trestním řízení k tomu, že by soud vydal rozhodnutí např. z důvodu amnestie nebo promlčení, poté je civilní soud oprávněn spáchání trestné činnosti posuzovat jako prejudiciální otázku.²⁹

Bylo-li v cizině vydáno odsuzující rozhodnutí, je jím civilní soud v České republice vázán, jen pokud bylo na území státu uznáno na základě zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci, ve znění pozdějších předpisů.³⁰

Nelze ztotožňovat zavinění ve smyslu soukromého práva a veřejného práva. Platí, že zavinění občanskoprávní je rozsahem širší než trestněprávní. To vede k tomu, že kde bylo

²⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 29. 4. 2004, sp. zn. IV. ÚS 469/02.

²⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 8. 3. 2012, sp. zn. I. ÚS 1424/09.

²⁷ LAVICKÝ, Petr. In LAVICKÝ, Petr (ed). *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l): Zákon o rozhodování některých kompetenčních sporů*. Praha: Wolters Kluwer, 2016.

²⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 08.03.2012, sp. zn. I. ÚS 1424/09

²⁹ Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30.12.1997, sp. zn. 24 Co 315/97.

³⁰ SVOBODA, Karel. In SVOBODA, Karel (ed). *Občanský soudní řád: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2013, s. 567.

pravomocně konstatováno zavinění z trestněprávní roviny, může být i občanskoprávní zavinění, v tomto smyslu bude civilní soud vázán. Takový závěr ale neplatí v opačném pořadí. Platí, že kde neexistuje trestněprávní zavinění může existovat občanskoprávní zavinění, a z toho důvodu není soud vázán zprošťujícím rozsudkem trestního soudu v tom smyslu, že by již neměl povinnost se zabývat tím, zda zde naplněna podmínka občanskoprávního zavinění³¹.

V řízeních o náhradu újmy bývá rozsudek trestního soudu nebo rozhodnutí o přestupku důležitým důkazním prostředkem, který se vztahuje k základu uplatněného nároku. Civilní soud by neměl provádět proces dokazování ve vztahu k vině, resp. základu nároku³².

2.3 Posouzení, zda byl spáchán přestupek nebo jiný správní delikt

Z paragrafového znění plyne, že civilní soud je vázán rozhodnutím správního orgánu o tom, že byl spáchán přestupek nebo jiný správní delikt, a kdo je spáchal. Obecnou úpravu obsahuje zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, dále jsou přestupky upraveny též i v jiných zákonech³³.

Lze souhlasit s názorem, který vázanost v takovém případě zpochybňuje. Zejména se opírá o argument, že oproti soudnímu řízení je v těchto poskytnuta nižší správnost skutkových zjištění. V řízení o přestupcích jsou věcně příslušné obecní úřady obce s rozšířenou působností, o kterých nemůžeme hovořit jako o soudních orgánech. Pomyslnou ústavní komfortnost tak do jisté míry poskytuje možnost soudního přezkumu rozhodnutí správního orgánu soudy rozhodujícími ve správním soudnictví nebo civilními soudy, které rozhodují podle části páté občanského soudního řádu³⁴.

Proti vázanosti tímto rozhodnutím lze argumentovat i zněním zákona. V ustanovení § 73 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, není zmíněno, že by pravomocné rozhodnutí bylo závazné pro soudy, nýbrž pouze pro účastníky a správní orgány.

Přestože lze souhlasit s výše uvedeným názorem ohledně nižší správnosti skutkových zjištění, vázanost civilního soudu pravomocným rozhodnutím správního orgánu o tom, že byl

³¹ WINTEROVÁ, Alena. Prejudiciální otázka v občanskoprávním řízení. *Socialistická zákonost*, 1967, roč. 15, č. 2, s. 94-95.

³² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 11. 2008, sp. zn. 25 Cdo 1338/2006.

³³ Např. zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

³⁴ LAVICKÝ, Petr. In LAVICKÝ, Petr (ed). *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l): Zákon o rozhodování některých kompetenčních sporů*. Praha: Wolters Kluwer, 2016.

spáchán přestupek a o osobě, která se ho dopustila, je reflektována v judikatuře Nejvyššího soudu³⁵.

Občanský soudní řád explicitně již stanovuje, že soud není vázán rozhodnutím v blokovém řízení³⁶. Dříve byl zastáván judikaturou dovozený názor, že vázanost existuje.

2.4 Statusové otázky

Soud je vždy vázán rozhodnutím o osobním stavu. Na tento závěr mimo jiné odkazuje i ustanovení § 27 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen jako „ZŘS“) takto: *Výrok pravomocného rozhodnutí, kterým bylo rozhodnuto o statusové věci fyzické nebo právnické osoby, je závazný pro každého.*

Mezi řízení ve statusových věcech fyzických a právnických osob patří např. řízení o svéprávnosti, řízení o prohlášení člověka za mrtvého, řízení o zrušení a likvidaci právnické osoby, řízení o neplatnosti manželství, řízení o určení a popření otcovství, řízení o osvojení a jiné.

Mezi typická rozhodnutí (listiny) o osobním stavu patří rodný, oddací či úmrtní list, taktéž rozsudek o rozvodu manželství, rozsudek týkající se osvojení anebo rozsudek omezující svéprávnost člověka.

Závaznost rozhodnutí v těchto řízeních je zdůvodněna garancí stability personálního statusu fyzických a právnických osob. Pro úplnost je vhodné doplnit i to, že některá z výše uvedených řízení lze zahájit i bez návrhu, tedy z úřední moci. Takže i rozhodnutí vzešlá z řízení, které bylo zahájeno *ex offio*, bude rozhodnutím závazným pro každého.

Rozhodnutí v takových otázkách mají zpravidla konstitutivní charakter. Ten je charakteristický tím, že zakládá, mění nebo ruší práva a povinnosti. Statusové otázky nemohou být prejudiciálními z toho důvodu, že je zastáván názor, že pokud nebylo rozhodnuto, právní vztah ještě neexistuje, resp. nezanikl nebo nebyl změněn. Příkladem může být např. jestli není možné prokázat skutečnost, že bylo vydáno pravomocné rozhodnutí o osvojení, mělo by být vycházeno dále z toho, že k osvojení nedošlo³⁷.

³⁵ Např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 5. 2006, sp. zn. 25 Cdo 2086/2005.

³⁶ Blokové řízení je upraveno v zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

³⁷ LAVICKÝ, Petr. In LAVICKÝ, Petr (ed). *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l): Zákon o rozhodování některých kompetenčních sporů*. Praha: Wolters Kluwer, 2016.

2.5 Jiné prejudiciální otázky

Na tyto jiné prejudiciální otázky dopadá ustanovení § 135 odst. 2 OSŘ, jedná se o ostatní otázky, které nejsou vyjmenovány v odstavci 1. Na základě jazykového výkladu lze druhý odstavec rozdělit na dvě části. První z nich odkazuje na skutečnost, že civilní soud je oprávněn sám prejudiciální otázku posoudit. Nicméně z druhé části plyne to, že existuje-li příslušné rozhodnutí, které se otázkou zabývalo, mělo by z něj být v civilním soudním řízení vycházeno. O pojmu „vycházet z rozhodnutí“ panuje neshoda ohledně významu a rozsahu.

Na úvod je potřeba, aby byl vyjasněn obsah znění občanského soudního řádu v ustanovení § 135 odst. 2 OSŘ týkající se pojmu „jiný orgán“. Je důležité tento pojem vyložit, protože i zde se mohou objevovat navzájem si konkurující názory, které staví na odlišných názorech na tento pojem. První ze zastávaných názorů nepodřazuje pod pojem jiný orgán i soud. K tomuto dospěl Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí: „*Ustanovení § 135 odst. 2 o. s. ř. je třeba vykládat správně tak, že „jiným orgánem“ v tomto ustanovení uvedeným je jiný orgán, než je soud s pravomocí postupovat a rozhodovat podle občanského soudního řádu*³⁸.“ K velmi podobné interpretaci dospívá i některá komentářová literatura, která v souvislosti s druhým odstavcem, pracuje s pojmem rozhodnutí správního orgánu³⁹.

Zastánci opačného názoru argumentují tím, že pod jiný orgán lze bezesporu zařadit i soud. Též se jedná o rozhodnutí Nejvyššího soudu: „*Za rozhodnutí jiného orgánu je třeba podle konstantní judikatury považovat i jiné rozhodnutí soudu. Ustanovení § 135 odst. 2 o. s. ř. je třeba v případě, že půjde o rozhodnutí soudu, vykládat v souvislosti s ust. § 159a o. s. ř.*⁴⁰“

Lze souhlasit s názorem, který pod pojem „jiný orgán“ řadí i soud. Tento obecnější pojem mohl být zákonodárcem zvolen z důvodu jistoty pro rozmanitost praxe, která by mohla vyžadovat, aby bylo přijatelné podřadit pod toto ustanovení i soud.

Oprávněnost civilního soudu posuzovat prejudiciální otázky je odůvodněna na základě toho, že předběžné posouzení neznamená konečné řešení ve výroku rozhodnutí, nýbrž se s nimi soud bude vypořádávat v odůvodnění, které není na základě ustanovení § 159a OSŘ závazné.

Bylo-li o otázce vydáno příslušným orgánem rozhodnutí, soud z něho vychází. Na druhou část ustanovení § 135 odst. 2 OSŘ se v rámci praxe různí názory, jednotná není ani judikatura. Prvním předkládaným názorem je, že smyslem ustanovení je i přes jazykové znění, že soud pouze z rozhodnutí nevychází, ale je jím vázán, stejně jako v případě např. rozhodnutí

³⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 3. 2010, sp. zn. 22 Cdo 3938/2009.

³⁹ Např. LAVICKÝ, Petr. In LAVICKÝ, Petr (ed). *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l): Zákon o rozhodování některých kompetenčních sporů*. Praha: Wolters Kluwer, 2016.

⁴⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 6. 2009, sp. zn. 23 Cdo 1454/2009.

o spáchání trestného činu a jeho pachateli. Tento postoj je zastáván i M. Černým, který nesouhlasí s odlišným přístupem k oběma termínům. To zdůvodňuje názorem, že pokud by byly pojmy odlišovány, umožnilo by se tím podávání námitek proti správnosti pravomocného rozhodnutí jiného orgánu a soud by se musel uchýlit k provádění důkazů o nesprávnosti rozhodnutí a jejich přezkumu.⁴¹

Na druhé straně je též zastáván názor, kdy musí docházet k řádnému odlišení pojmů „je vázán“ a „vychází z rozhodnutí“. A. Winterová tento svůj názor opírá o to, že tato formulace vyjadřuje, že rozhodnutí správního orgánu je veřejnou listinou⁴², a z toho důvodu se uplatní domněnka pravdivosti. Soud v případě, že nedojde k prokázání opaku nebo nevyvstane závažná pochybnost, z něj bude vycházet.⁴³

Soud by se tedy měl v případě, že není vázán daným rozhodnutím, ale určité rozhodnutí příslušného orgánu existuje, jím a jeho významem zabývat a alespoň v odůvodnění se s ním vypořádat.⁴⁴

Lze souhlasit s názorem, že by nemělo docházet k tomu, že na znění ustanovení § 135 odst. 1 a 2 OSŘ bude nahlíženo identicky. Při užití jazykového výkladu, který slouží jako prvotní přiblížení, vyplývá, že mezi odstavci musí být odlišováno. Soud je vázán a soud z něj vychází jsou významově odlišné, a proto by mělo být mezi nimi odlišováno⁴⁵. Pokud by zákonodárce měl úmysl, aby pojmy měly stejný význam, užil by totožných termínů.

Na rozhodnutí jiného orgánu by mělo být pohlíženo jako na veřejnou listinu podle ustanovení § 134 OSŘ ve spojení s ustanovením § 567 a § 568 občanského zákoníku. Ze znění zákona vyplývá, že je zde vyvratitelná domněnka pravdivosti jejich obsahu. Civilní soud, pokud se bude chtít odchýlit od závěrů uvedených v rozhodnutí správního orgánu, měl by podat důkaz opaku, tak jak plyne z OSŘ. V případě opačném by se měl uplatnit odst. 2 a civilní soud by z takového rozhodnutí měl vycházet⁴⁶.

Tento názor lze vysledovat i v nálezu Ústavního soudu, který se k otázce též vyjádřil. Pokud je jedna a téže předběžná otázka soudem posuzována, nelze odhlédnout nebo ignorovat tu skutečnost, že byla již řešena v předešlém řízení. Takové jednání by totiž bylo v rozporu s legitimním očekáváním obou stran řízení. Civilní soud, který rozhoduje jako další v pořadí,

⁴¹ ČERNÝ, Miroslav. Ještě k výkladu ust. § 135 o.s.ř. *Socialistická zákonnost*. roč. 15, č. 2, s. 469.

⁴² Ustanovení § 134 OSŘ.

⁴³ LAVICKÝ, Petr. In LAVICKÝ, Petr (ed). *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l): Zákon o rozhodování některých kompetenčních sporů*. Praha: Wolters Kluwer, 2016.

⁴⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 2. 2011, sp. zn. 28 Cdo 4634/2010.

⁴⁵ LAVICKÝ, Petr. In LAVICKÝ, Petr (ed). *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l): Zákon o rozhodování některých kompetenčních sporů*. Praha: Wolters Kluwer, 2016.

⁴⁶ Tamtéž.

musí brát zřetel k tomu, že jiný orgán již otázku posuzoval. To samozřejmě nebrání civilnímu soudu k odchýlení. Pokud tak učiní, má povinnost zdůvodnit, co ho vedlo k takovému rozhodnutí. Tento postup naplňuje důvěru ve stát a jeho akty a požívá ústavní ochrany. Samozřejmě se projevuje i princip dobré víry ve správnost aktů veřejné moci a ochrany dobré víry v nabytých právech. V opačném případě by mohla být situace posuzována jako porušení práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Evropské Úmluvy o ochraně lidských práv⁴⁷.

Často rozhodnutí o prejudiciální otázce, kterou by si jinak civilní soud v konkrétním řízení byl oprávněn posuzovat sám, existuje. Na první pohled to nemusí být ihned zcela zřejmé, ale je faktem, že ohledně velké části lidské činnosti, kterou člověk během svého života učiní, jsou vedeny spisy. Pro příklad uveďme běžné případy. Prvním je jistě narození dítěte a od tohoto okamžiku vznikne vícero spisů. Počátek lidského života je založen ve spisu nemocnice, dále se pokračuje matričním spisem. S nástupem na základní, střední i vysokou školu vznikají další záznamy o člověku. Úřední záznamy se též vedou o sňatcích, rozvodech. Mohli bychom pokračovat spisy týkající se stavby rodinného bydlení, proběhlými škodnými událostmi, konče úmrtím⁴⁸. Zdrojem důležitých rozhodnutí budou též informace, kterými disponuje katastrální úřad. Důležitost lze zejména sledovat ve vztahu ke sporu týkajícího se vlastnictví nemovité věci. Avšak pokud katastrální úřad rozhodl o zápisu vlastnického práva, nelze na takový úkon nahlížet v tom smyslu, že by civilní soud nemohl v řízení posuzovat jako prejudiciální otázku právě vlastnictví nemovité věci. Lze tedy dospět k tomu, že v civilním soudním řízení bude otázka posouzena odlišně⁴⁹.

To vše je v průběhu jednoho lidského života zaznamenáno ve „spise“.

Pokud tedy některé spisy taková rozhodnutí obsahují, civilní soud z nich může čerpat významné informace pro jeho konečné rozhodnutí, tedy bude z nich vycházet. Z pohledu dokazování nejde v tomto případě o provádění důkazů tak jak předpokládají ustanovení § 120 a násl. OSŘ. Jedná se o získávání podkladů pro řešení předběžných otázek. Význačné je to z pohledu toho, že jde o průlom do zásady volného hodnocení důkazů a do zákonné koncentrace řízení, která taktéž platí i pro soud⁵⁰.

⁴⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 10. 7. 2008, sp. zn. II. ÚS 2742/07.

⁴⁸ JIRSA, Jaromír. In JIRSA, Jaromír (ed). *Občanský soudní řád, 2 část: Soudcovský komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019.

⁴⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2010, sp. zn. 22 Cdo 4422/2008.

⁵⁰ JIRSA, Jaromír. In JIRSA, Jaromír (ed). *Občanský soudní řád, 2 část: Soudcovský komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019.

Zajímavými případy v souvislosti s ustanovením § 135 odst. 2 OSŘ jsou žaloby o náhradu škody, které jsou podány klienty advokátů proti samotným advokátům z důvodu porušení povinnosti, která nebyla splněna. Takovým porušením může být zmeškání lhůty k odvolání podle ustanovení § 204 OSŘ nebo vyjádření se ke kvalifikované výzvě podle ustanovení § 114b OSŘ. Civilní soud by zde neměl opomenout prejudiciálně posoudit otázku, zda by klient byl v původním řízení vůbec úspěšný, a neměl by se tedy spokojit s pouhým faktem, že škoda vznikla v příčinné souvislosti s tím, že byla zmeškána některé ze lhůt⁵¹.

V kontextu ustanovení § 135 odst. 2 OSŘ byla řešena otázka, zda s lékařským posudkem lze pracovat v tom smyslu, že existuje-li, soud z něj vychází. K tomuto zaujal Ústavní soud negativní postoj, a odůvodnil tento závěr s tím, že pro sporné řízení je s lékařským posudkem nutno nakládat jako s jiným skutkovým podkladem, není tedy nadán presumpcí správnosti, a soud z něj nemůže vycházet ve smyslu právě zmíněného § 135 odst. 2 OSŘ. Je důkazem, u kterého má soud povinnost hodnotit jej jako kterýkoliv jiný. Záleží tedy na účastnících, jakými prostředky budou zpochybňovat posudkové závěry⁵².

⁵¹ Tamtéž.

⁵² Nález Ústavního soudu ze dne 23. 9. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 11/08.

3 Závaznost výroku rozsudku ve vztahu k oprávnění soudu posuzovat prejudiciální otázky samostatně

3.1 Úvodní výklad

Tato kapitola se zabývá vztahem mezi ustanoveními § 135 odst. 2 OSŘ a § 159a odst. 3 OSŘ. Ze znění ustanovení § 135 odst. 2 OSŘ plyne, že civilnímu soudu za určitých podmínek náleží pravomoc posuzovat si prejudiciální otázky samostatně. Podle ustanovení § 159a odst. 3 OSŘ je v rozsahu, v jakém je výrok pravomocného rozsudku závazný pro účastníky řízení a popřípadě jiné osoby, závazný též pro všechny orgány.

Mohou nastat případy ve kterých je stejná otázka v řízení pravomocně rozhodnuta a ve druhém (jiném) řízení mezi stejnými účastníky má povahu prejudiciální. V takové situaci civilní soud nemá ve druhém (jiném) řízení posuzovat samostatně již pravomocně řešenou otázku. Je to z důvodu závaznosti rozhodnutí. Účinek závaznosti rozhodnutí spočívá v zákazu, aby docházelo k odchýlení se od pravomocně stanoveného následku⁵³.

Kapitola se zabývá též pojmem právní moci, který je spjat s ustanovením § 159 OSŘ. Taktéž poukazuje na soudní praxi, která se v minulosti přikláněla k názoru, že pravomocný rozsudek o žalobě na plnění zakládá překážku věci pravomocně rozsouzené pro řízení o žalobě na určení.

3.2 Právní moc

Na právní moc lze nahlížet jako na souhrn účinků konečného rozhodnutí. Tedy takového, které bylo doručeno a nelze jej napadnout odvoláním. Zajišťuje tak ochranu subjektivním právům a oprávněným zájmům. Pomocí právní moci je bráněno tomu, aby orgány vydávaly vzájemně si odporující rozhodnutí. Lze také dovodit, že právní moc snižuje zatížení soudů, protože soud se nebude zabývat opakovaně stejnými nároky nebo již vyřešenými prejudiciálními otázkami. Účinky právní moci jsou označovány jako nezměnitelnost a závaznost rozhodnutí. A právě závaznost rozhodnutí jako účinek právní moci ovlivňuje situace, kdy předmětem rozhodnutí, které nabylo právní moci, je otázka mající v jiném řízení mezi stejnými účastníky povahu prejudiciální otázky. Nelze tedy postupovat tak, aby pravomocně řešená otázka byla v následujícím jiném řízení mezi stejnými účastníky řešena znovu. Ve své podstatě je účinek závaznosti rozhodnutí zákazem k odchýlení se od jiného pravomocně

⁵³ DVOŘÁK, Bohumil. In LAVICKÝ, Petr (ed). *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l): Zákon o rozhodování některých kompetenčních sporů*. Praha: Wolters Kluwer, 2016.

stanoveného následku. Účinky takové závaznosti mohou nastat pouze za předpokladu, že se jedná o totožnou pravomocně skončenou věc, totožnost je dána stejným předmětem řízení a účastníky (tzv. objektivní meze právní moci). Subjektivní meze právní moci se věnuje ustanovení § 159a odst. 1 OSŘ, který stanovuje, že výrok pravomocného rozsudku je závazný jen pro účastníky řízení⁵⁴.

3.3 Vztah mezi ustanovením § 135 odst. 2 a § 159a odst. 3 OSŘ

V ustanovení § 159a odst. 3 OSŘ je stanoveno, že ve stejném rozsahu, v jakém je výrok pravomocného rozsudku závazný pro účastníky řízení, je závazný taktéž pro všechny orgány. V tomto ohledu je nutné zkoumat, zda bylo rozhodnuto o téže věci mezi shodnými účastníky, nebo se jedná pouze o stejnou věc, ale s jinými účastníky. Posuzuje se tedy subjektivní mez účinků právní moci rozhodnutých předběžných otázek, které jsou pravomocné⁵⁵. *Ani soud nemůže vycházet z jiného závěru o existenci či neexistenci nároku mezi týmiž účastníky, o němž již bylo pravomocně rozhodnuto, a tuto otázku nemůže sám v jiném řízení znovu posuzovat ani jako otázku předběžnou.*⁵⁶ Pro úplnost je vhodné doplnit, že se opět musí jednat o takové otázky, které jsou řešeny ve výroku rozhodnutí, protože jen ten nabývá právní moci a je závazný.

V minulosti soudní praxe zcela nedodržovala tu skutečnost, že závazný je pouze výrok pravomocného rozsudku a nikoli jeho odůvodnění, a tudíž byly účinky právní moci nesprávně rozšiřovány na prejudiciální otázky řešené v důvodech. K nápravě nepřispělo ani rozhodnutí Ústavního soudu, který tuto praxi víceméně stvrdil⁵⁷. Převzetí tohoto názoru lze sledovat i v následné rozhodovací praxi Nejvyššího soudu, který takto stanovoval vztah mezi žalobou na plnění a žalobou na určení. Vyjádřil názor, že pravomocný rozsudek o žalobě na určení nebrání účastníkovi v tom, aby posléze podal žalobu na plnění. Naopak tato možnost možná nebyla. Pravomocný rozsudek o žalobě na plnění založil překážku *rei iudicata*, samozřejmě za předpokladu téhož skutkového základu. Důvod lze podle názoru Nejvyššího soudu hledat v tom, že *pravomocný rozsudek o žalobě na plnění v sobě zahrnuje (ať již výslovně nebo mlčky) kladné nebo záporné řešení otázky (ne)existence práva nebo právního vztahu, jež by měla být*

⁵⁴ DVOŘÁK, Bohumil. In LAVICKÝ, Petr (ed). *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016.

⁵⁵ LÍZNEROVÁ, Jana. Kde leží meze závaznosti řešení předběžné otázky v civilním procesu? In Cofola 2016: sborník z konference. Brno: Masarykova Univerzita, 2016, s. 1237.

⁵⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 6. 2000, sp. zn. 25 Cdo 5/2000.

⁵⁷ Usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 1. 1994, sp. zn. IV. ÚS 2/93.

postavena najisto určovací žalobou a staví tedy na stejném skutkovém základě (na stejné části skutku) jako žaloba určovací⁵⁸.

Postupně začal tento názor a soudní praxe podléhat kritice a Ústavní soud se v otázce mezi právní moci vyjádřil znovu. Konkrétně takto: „*Subjektivní meze právní moci rozsudku jsou upraveny v § 159a odst. 1 až 4 o. s. ř. Pravidlem je, že výrok pravomocného rozsudku je závazný jen pro účastníky řízení; v rozsahu, v němž je výrok závazný pro účastníky, je závazný též pro všechny orgány. Právní moci může nabýt pouze výrok rozsudku, nikoliv jeho odůvodnění. Z tohoto důvodu také citované ustanovení o. s. ř. vztahuje závaznost rozsudku pro účastníky i pro orgány toliko k jeho výroku. Účastníky zavazuje výrok rozsudku k tomu, aby se v souladu s ním chovali. Orgány jsou vázány výrokem ve smyslu prejudiciálním: bude-li rozhodnutí v jiném řízení záviset na posouzení otázky, o níž již mezi těmi, pro něž je rozsudek závazný, bylo rozhodnuto, nemůže si soud tuto otázku posoudit sám, ale vychází z pravomocného rozhodnutí⁵⁹.*

V podobném smyslu taktéž Nejvyšší soud: „*teorii identity skutku nelze vykládat (co do soudním rozhodnutím pravomocně přiznaného plnění pro účely posouzení překážky věci pravomocně rozhodnuté v následném sporu o určení) protikladně ustanovení § 159a odst. 1 a 4 o. s. ř. (akcentujícím jen závaznost rozsudečného výroku). Pro účely posouzení, zda řízení o žalobě, kterou se žalobce domáhá (ve smyslu § 80 písm. c/ o. s. ř.) určení, zda tu je či není právní vztah nebo právo zkoumané předtím v pravomocně rozhodnutém sporu o splnění povinnosti, která vyplývá ze zákona, z právního vztahu nebo z porušení práva (§ 80 písm. b/ o. s. ř.), nebrání překážka věci pravomocně rozhodnuté (res iudicata), je (tedy) podstatné, zda a jakým způsobem se řešení otázky, jíž se týká podaná určovací žaloba, promítlo ve výroku soudního rozhodnutí ve sporu o splnění povinnosti (§ 80 písm. b/ o. s. ř.)“.⁶⁰*

Lze souhlasit s názorem, který ve svém nálezu vyjádřil Ústavní soud⁶¹, ke stejným závěrům dochází i B. Dvořák.⁶² S ohledem na znění ustanovení § 159 OSŘ by mělo být postupováno tak, že účastníci a orgány zavazuje výrok rozhodnutí. Proto je-li otázka již pravomocně řešena, nemůže si soud v dalším řízení se stejnými účastníky posuzovat tuto otázku prejudiciálně sám. Taktéž je vhodné se názorem přiklonit k tomu, že pravomocný rozsudek o

⁵⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 12. 2001, sp. zn. 20 Cdo 2931/99.

⁵⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 22. 2. 2011, sp. zn. I. ÚS 2849/07.

⁶⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2014, sp. zn. 31 Cdo 2740/2012.

⁶¹ Nález Ústavního soudu ze dne 22. 2. 2011, sp. zn. I. ÚS 2849/07

⁶² DVOŘÁK, Bohumil. In LAVICKÝ, Petr (ed). *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016.

žalobě na plnění nezakládá *res iudicata* vůči žalobě na určení. V obou žalobách civilní soud rozhoduje o jiném žalobním návrhu, tedy o různých předmětech řízení⁶³.

⁶³ DVOŘÁK, Bohumil. In LAVICKÝ, Petr (ed). *Občanský soudní řád: Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016.

4 Prejudiciální otázka a přerušování řízení

4.1 Úvodní výklad k přerušování řízení

V průběhu řízení se mohou vyskytnout překážky bránící dalšímu postupu soudu. Postup soudu řeší ustanovení § 109 a násl. OSŘ. V prvním odstavci se jedná o obligatorní přerušování, tedy soud má povinnost řízení přerušit, v druhém se nalézá fakultativní přerušování, které pro soud znamená, že může sám posoudit, zda řízení je vhodné přerušit. Odlišení těchto dvou možností plyne i ze samotného jazykového výkladu občanského soudního řádu, a sice „soud řízení přerušit“ a „soud může řízení přerušit“. Obecně by mělo platit, že civilní řízení bude přerušeno, pokud se objeví překážka, která brání dalšímu postupu. Jako taková musí být odstraněna. Posouzení prejudiciální otázky je jednou z překážek, které zákon předpokládá. Soud řízení přerušit, pokud rozhodnutí závisí na otázce, kterou není v tomto řízení oprávněn řešit (ustanovení § 109 odst. 1 písm. b) OSŘ). Pokud soud neučiní jiná vhodná opatření, může řízení přerušit, jestliže probíhá řízení, v němž je řešena otázka, která může mít význam pro rozhodnutí soudu, nebo jestliže soud dal k takovému řízení podnět (ustanovení § 109 odst. 2 písm. c) OSŘ).

Jestliže soud rozhodne o přerušování, vydá o tom usnesení. Proti usnesení je přípustné odvolání. Odvolání není přípustné podat proti usnesení v případě, že soud zamítnul návrh na přerušování, a to podle ustanovení § 202 odst. 1 písm. g) OSŘ.

Občanský soudní řád stanovuje i důsledky účinků přerušování řízení (ustanovení § 111 odst. 1 a 2 OSŘ.). Účinky přerušování jsou spojeny s právní mocí rozhodnutí, kterým je rozhodnuto právě o daném přerušování. Civilní soud v takovém případě nečiní žádné úkony, které by jinak činit musel. Zejména takové, které směřují k rozhodnutí ve věci samé, neprovádí dokazování. Tato nečinnost, vyjma určitých povinností soudu, je zcela logická. Pokud by v průběhu přerušování civilní soud vydal rozhodnutí, vedlo by to k tomu, že tato by nenabyla právní moci. Právní moc nenastane, protože právní úprava jasně stanoví, že po dobu přerušování neběží lhůty (ustanovení § 111 odst. 1 občanského soudního řádu).

4.2 Obligatorní přerušení řízení podle § 109 odst. 1 písm. b) OSŘ

K obligatornímu přerušení musí dojít, pokud rozhodnutí závisí na otázce, kterou není v tomto řízení oprávněn civilní soud sám řešit. Přerušit řízení soud musí např. v případě, že je nebo bude rozhodováno o statusových otázkách. Zde je patrná provázanost s ustanovením § 135 odst. 1 OSŘ. Přerušení v případě překážky podle § 109 odst. 1 písm. b) trvá do doby pravomocného rozhodnutí příslušným orgánem⁶⁴.

Soud musí řízení povinně přerušit i v případě sporu týkajícího se určení neplatnosti usnesení valné hromady některé z obchodních společností. Tento závěr byl dovozen soudní praxí. Tyto otázky nelze prejudiciálně posuzovat v občanském soudním řízení, taková pravomoc soudu náleží do rejstříkového řízení⁶⁵.

Příkladem obligatorního přerušení řízení může být situace, pokud je v jiném řízení, ať už správním nebo trestním, řešeno, zda se určitá osoba dopustila trestné činnosti nebo přestupku, resp. jiného správního deliktu, v takovém případě dochází obligatorně k přerušení.

K přerušení řízení podle ustanovení § 109 odst. 1 písm. b) OSŘ by mělo dojít i v níže popsané situaci. Pokud před Úřadem průmyslového vlastnictví probíhá řízení, ve kterém se úřad zabývá otázkou vlastnictví ochranné známky podle zákona č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, ve znění pozdějších předpisů a současně se žalobce u civilního soudu domáhá ochrany práva k průmyslové známce⁶⁶. Civilní soud v takovém případě nesmí postupovat tak, že by žalobu zamítnul jako předčasně podanou. V řízení před Úřadem průmyslového vlastnictví totiž probíhá řízení, které následně bude mít vliv na věcnou legitimaci účastníka. Proto dojde k obligatornímu přerušení řízení, tak jak předpokládá právní úprava.

4.3 Fakultativní přerušení řízení podle § 109 odst. 2 písm. c) OSŘ

Hlavním důvodem, proč se přerušuje, je hospodárnost řízení, tedy úmysl zákonodárce, aby nebyla jedna otázka posuzována dvakrát. Civilní soud by v takovém případě měl brát v potaz jednotlivé stavy (pokročilost) daných řízení. To je zdůvodněno tím, aby přerušení jednoho z nich mělo praktický smysl, vzhledem k předpokladu délky trvání řízení, u kterého se čeká na skončení. Usnesení o přerušení či pokračování může vydat příslušný vyšší soudní

⁶⁴ DAVID, Ludvík. In DAVID, Ludvík (ed). *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer, 2009.

⁶⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2004, sp. zn. 29 Odo 762/2001.

⁶⁶ JIRSA, Jaromír. In JIRSA, Jaromír (ed). *Občanský soudní řád, 2 část: Soudcovský komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019.

úředník nebo asistent soudce. V případě ustanovení § 109 odst. 2 OSŘ může soud vydat usnesení přerušující řízení i na návrh účastníka (vedlejšího účastníka). Proti rozhodnutí, kterým návrh na přerušení soud zamítl, není odvolání přípustné, ale stejně i v tomto případě se doručuje podle ustanovení § 168 odst. 2 OSŘ. Zamítavé usnesení by mělo být alespoň stručně odůvodněno, je tomu tak z důvodu, že prakticky nejsou důvody zamítnutí ze spisu zřejmé. Na přerušení řízení je nutný *konsensus* senátu (pokud senát rozhoduje „senátní věci“), nejedná se tedy o rozhodnutí jeho předsedy.

Užití fakultativního přerušení může být komplikované, zejména s ohledem na skutečnost, že soud musí určit, zda je vhodnější řízení přerušit a vyčkat nebo si příslušnou otázku vyřešit sám jako prejudiciální. Oprávnění civilního soudu vychází zejména ze znění § 135 odst. 2 OSŘ. Vhodnost přerušit řízení podle odst. 2 je nutné posuzovat i s ohledem na to, že dané řízení může být prodlouženo o spoustu let, což je obecně nežádoucí jev. Zcela vhodné není ani to, aby docházelo k tomu, že dva soudy, resp. orgány budou řešit stejnou otázku rozdílně, což se projeví v možném oslabení důvěry v soudní moc⁶⁷. Důvodem pro fakultativní přerušení může být hospodárnost řízení, tedy aby nedocházelo dvakrát k projednání a rozhodnutí o stejné otázce.⁶⁸

Je zcela zřejmé, že soud bude vždy posuzovat daný případ konkrétně, přihlédne k podmínkám daného řízení.

S ohledem na to, že civilní soud je vázán posouzením prejudiciální otázky jen tehdy, je-li řešena ve výroku rozhodnutí, lze upřesnit to, kdy nebude užití fakultativního přerušení řízení opodstatněné. Pokud probíhá jiné řízení, v němž se nepromítne řešení otázky ve výroku, nýbrž v odůvodnění, není v zásadě důvod, proč by civilní soud měl vyčkávat na dané rozhodnutí a řízení přerušovat. V opačném případě, tedy pokud by se otázka promítla ve výroku, se lze domnívat, že postup přerušení řízení by byl řádný⁶⁹.

Fakultativní přerušení může mít vztah i k řízení o ústavní stížnosti. Ústavní stížnost je separátním prostředkem, který má účastník k dispozici pro ochranu svých práv. Řízení o ústavní stížnosti nenavazuje automaticky na civilní soudní řízení, nejde o jeho pokračování. Nelze na ni nahlížet ani jako na mimořádný opravný prostředek. Na základě těchto skutečností by tedy

⁶⁷ JIRSA, Jaromír. In JIRSA, Jaromír (ed). *Občanský soudní řád, 2 část: Soudcovský komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019.

⁶⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 6. 2017, sp. zn. 26 Cdo 5759/2016.

⁶⁹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 12. 2011, sp. zn. 3 Cmo 236/2011-57.

mělo platit, že došlo-li k přerušení řízení do skončení jiného soudního řízení, neznamená to automaticky, že přerušení bude trvat do rozhodnutí Ústavního soudu o ústavní stížnosti⁷⁰.

Znění ustanovení § 109 odst. 2 OSŘ počítá s „jiným opatřením“ kterým může být např. spojení více věcí ke společnému projednání podle ustanovení § 112 OSŘ nebo vhodná delegace podle § 12 odst. 2 OSŘ. Na závěr je vhodné dodat, že judikatura dospěla k závěru, že pokud je možné řízení spojit podle ustanovení § 112 odst. 1 OSŘ, má zásadně dojít ke spojení, nikoli k přerušení.⁷¹

Obecně by se dalo shrnout, že civilní soud by v případě přerušení podle § 109 odst. 2 měl brát zřetele k: vhodnosti, délce řízení, zamezení rozdílných rozhodnutí více soudů, hospodárnosti, právu účastníka na rychlou a účinnou ochranu.

4.3.1 Fakultativní přerušení řízení a odpovědnost státu za škodu

Přerušení řízení může úzce souviset s otázkou náhrady škody, ke které by byl povinen stát. Obecnou úpravu stanovuje zákon č. 82/1992 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů (dále jen jako „zákon o odpovědnosti státu za škodu“). Správná či adekvátní délka řízení není v žádném zákoně či jiném právním předpise stanovena, i přesto musí být přiměřená. A právě fakultativní přerušení řízení může vést v důsledku k tomu, že stát bude povinen nahradit škodu, která vznikla nepřiměřeně dlouhým trváním občanského soudního řízení.

Jak lze nahlížet na přiměřenost délky řízení, která ovlivňuje užití ustanovení § 31a zákona o odpovědnosti státu za škodu? Nezbytně nutné je určit počátek a konec doby, tedy celkovou dobu řízení. Do celkové doby nesmí být opomenuto započítat taktéž dobu, po kterou je řízení přerušeno.⁷²

Pokud se civilní soud rozhodne, že požádá Soudní dvůr Evropské unie o rozhodnutí jeho předběžné otázky podle ustanovení § 109 odst. 1 písm. d), taková doba se zcela jistě bude započítávat, přestože se jedná o obligatorní přerušení.

Soud může řízení fakultativně přerušit podle § 109 odst. 2 písm. c) OSŘ, pokud vedle souvisle probíhá řízení, ve kterém se řeší otázka, která může mít význam pro rozhodnutí soudu. Jak již bylo výše zmíněno, podstatou a smyslem ustanovení § 109 odst. 2 písm. c) OSŘ je

⁷⁰ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 9. 2012, sp. zn. 5 Cmo 434/2012-124.

⁷¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19.12.2013, sp. zn. 29 ICdo 57/2013.

⁷² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2012, sp. zn. 30 Cdo 840/2011.

zajištění hospodárnosti řízení, proto by měl civilní soud posoudit, zda vyčkání na výsledek vedlejšího řízení bude i z hlediska délky hlavního řízení účelné, nebo zda by měl otázku, která může mít význam pro jeho rozhodnutí, vyřešit jako prejudiciální sám. Při úvahách o tom, zda se rozhodne o přerušení řízení, by měl soud postupovat podle okolností konkrétního případu, konkrétně v souvislosti s tím, zda v řízení nelze učinit jiná vhodná opatření a také s ohledem na celkovou délku řízení, o kterou bude původní řízení prodlouženo⁷³.

Přeruší-li soud řízení usnesením z důvodu podle § 109 odst. 2 písm. c) OSŘ bude pro přiměřenost lhůty potřeba zkoumat to, zda ve vedlejším řízení byla věc projednána v přiměřené lhůtě. *Pokud tomu tak je, nelze učinit závěr o tom, že by z důvodu přerušení původního řízení byla jeho délka nepřiměřená (může však být nepřiměřená z jiných důvodů). Naopak, jestliže ve vedlejším řízení došlo k nesprávnému úřednímu postupu, jenž spočívá v nepřiměřené délce tohoto řízení, zakládá to rovněž nepřiměřenou délku posuzovaného řízení⁷⁴.*

Při posuzování, zda došlo k porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě lze státu „připočítávat“ jen ty příčiny, které byly na jeho straně. To může mít vliv zejména na rozhodnutí o náhradě škody podle zákona o odpovědnosti státu za škodu.⁷⁵

4.3.2 Fakultativní přerušení řízení a mimořádné opravné prostředky

Přerušení řízení podle ustanovení § 109 odst. 2 písm. c) může být řešeno taktéž ve vztahu k mimořádnému opravnému prostředku. Pro takový úkon je nutné přihlédnout ke konkrétním podmínkám dané řešené situace, mimo jiné proto, že důvodem přerušení řízení by měla být skutečnost, že probíhá řízení o mimořádném opravném prostředku, který byl podán proti rozhodnutí, které nabylo právní moci.

Soud by měl přistoupit k přerušení řízení na dobu do rozhodnutí o podaném dovolání do pravomocného rozhodnutí v související věci jen výjimečně, tam kde je tento postup odůvodněn zásadou hospodárnosti a účelnosti. K přerušení by mělo být přistoupeno, jen pokud existuje důvodná obava o mimořádně tíživých a neodčinitelných následcích pro případ, že by pravomocné rozhodnutí, které tvořilo podklad pro rozhodnutí, bylo později zrušeno nebo změněno. Příkladem, kdy civilní soud by neměl využít institutu fakultativního přerušení řízení je následující. Probíhá řízení o určení neplatnosti veřejné dobrovolné dražby, soud by neměl

⁷³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 2. 2011, sp. zn. 30 Cdo 5270/2009.

⁷⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2012, sp. zn. 30 Cdo 840/2011.

⁷⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 10. 2010, sp. zn. 30 Cdo 4761/2009.

řízení přerušovat do rozhodnutí o dovolání do pravomocného usnesení o odmítnutí žaloby, která směřovala k vyloučení věci z majetkové podstaty pro její opožděnost⁷⁶.

Naopak byla posouzena následující situace, ve které civilní soud byl oprávněn k přerušení řízení. „*Včasné podání mimořádného opravného prostředku proti rozhodnutí soudu vydanému v řízení podle části třetí občanského soudního řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2012, jehož předmětem je určení neplatnosti právního úkolu, podle něhož byl navržen vklad práva do katastru nemovitostí, je důvodem pro přerušení řízení o návrhu na vklad práva do katastru nemovitostí před katastrálním úřadem a pro přerušení řízení o žalobě podané ve věci vkladu práva do katastru nemovitostí podle části páté občanského soudního řádu přerušení řízení trvá až do rozhodnutí o tomto mimořádném opravném prostředku a, bylo-li mimořádnému opravnému prostředku vyhověno, až do právní moci nového rozhodnutí ve věci určení neplatnosti právního úkolu.*“⁷⁷

⁷⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2016, sp. zn. 21 Cdo 5471/2015.

⁷⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 11. 2012, sp. zn. 21 Cdo 3945/2011.

5 Mezitímní rozsudek a mezitímní určovací návrh

5.1 Mezitímní rozsudek

Jak již bylo výše uvedeno, civilní soud se s předběžnou otázkou vypořádává v odůvodnění rozhodnutí. Občanský soudní řád však explicitně stanovuje, že závazným pro účastníky je výrok rozhodnutí⁷⁸. V teoretické rovině může být polemizováno nad způsobem, prostřednictvím kterého by mohlo být dosaženo toho, že by řešená předběžná otázka byla pro účastníky závazná, bez toho, aby docházelo k rozšiřování účinků právní moci i na odůvodnění, ve kterém je zpravidla (nikoliv však výlučně) vypořádána. Mezitímní rozsudek je předkládán jako jedna z možností⁷⁹.

Právní základ mezitímního rozsudku je nutné hledat v § 152 odst. 2 OSŘ, který jej vymezuje takto: *Rozsudkem má být rozhodnuto o celé projednávané věci. Jestliže to však je účelné, může soud rozsudkem rozhodnout nejdříve jen o její části nebo jen o jejím základu.*

Ve větě druhé je obsažena úprava jak mezitímního, tak i částečného rozsudku. Pokud se civilní soud rozhodne pro aplikaci jedné z možností, poté platí, že musí ještě rozhodnout o zbylé části předmětu řízení nebo o výši nároku v konečném rozsudku.

Vydat mezitímní rozsudek může být navrženo i stranami. To, zda opravdu k vydání dojde záleží pouze na úvaze civilního soudu, nicméně je zde zachována možnost stran vyjádřit se k účelnosti takového postupu.

Je nutné podotknout, že k vydání takového rozsudku se může soud uchýlit, pokud je základ věci zcela nebo alespoň zčásti opodstatněný. Pod pojem základ lze podřadit i otázku spoluzavinění žalobce, který uplatňuje nárok na náhradu škody, ale též otázku promlčení nebo zániku práva. Z toho důvodu se musí soud i s námitkami, které se týkají výše uvedených otázek vypořádat, protože se týkají samotného základu nároku. Z toho plyne i to, že otázky, které jsou spjaty se základem nároku je nutné řešit v mezitímním rozsudku, v opačném případě je vyloučeno, aby byly řešeny teprve v jednání navazujícím.

Obecně lze shrnout několik situací, které podle praxe jsou nejčastěji řešeny mezitímním rozsudkem. Jedná se o náhradu újmy, pro kterou je nutné vyřešit, jestli žalovaný odpovídá za příslušnou újmu, dále pokud je řešeno vydání bezdůvodného obohacení, v tomto případě se to

⁷⁸ Ustanovení § 159a odst. 1 OSŘ.

⁷⁹ COUFALÍK, Petr. Mezitímní rozsudek a mezitímní určovací návrh: Nástroje řešení předběžných otázek soukromého práva? In *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2016, č. 4.

týká toho, zda existuje plnění bez spravedlivého důvodu. Třetím případem je plnění ze smlouvy, u které je zpochybňována platnost smlouvy, podle které bylo plněno⁸⁰.

Jazykové znění občanského soudního řádu pracuje s tím, že vydání mezitímního rozsudku je uskutečnitelné, pokud je to vhodné. Judikatura dotvořila další podmínky, aby byl takový rozsudek vydán, jsou jimi vyčíslitelný nárok, který například je přítomen u zaplacení peněžité částky, o jehož přesné výši bude rozhodováno v konečném rozsudku. Mezitímní rozsudek tak nelze vydávat v řízeních, která se týkají vyklizení nemovité věci nebo zdržení se zásahu do práv. Judikatura dále upřesňuje, že vydání mezitímního rozsudku též není možné v řízení o zrušení nebo omezení věcného břemene, v řízení o vypořádání společného jmění manželů a jiných řízení⁸¹.

P. Coufalík ve svém článku dospěl k závěru, že mezitímní rozsudky by i nadále měly sloužit k rozhodování o základu věci, resp. ve věci samé. S názorem se lze ztotožnit. Úprava mezitímního rozsudku směřuje svou podstatou k řešení záležitostí mající jinou podstatu než otázky prejudiciální. Tento názor lze podpořit i řadou omezení, kterým mezitímní rozsudek podléhá a počtem situací, ve kterých nelze přistoupit k vydání takového rozsudku.

5.2 Mezitímní určovací návrh

Mezitímní určovací návrh označením může připomínat mezitímní rozsudek. Mělo by však být mezi nimi důsledně odlišováno. Mezitímní určovací návrh je institutem, se kterým nynější procesualistika nepracuje. Nebylo tomu tak vždy.

Prejudiciální otázka se pomocí mezitímního určovacího návrhu stane samostatným předmětem řízení na návrh jedné ze stran sporu, tzv. akcesorickým předmětem řízení. Řešení této předběžné otázky se objeví ve výroku rozhodnutí, a ten už je pro účastníky závazný.

Podstatou mezitímního určovacího návrhu je, že prejudiciální otázka se na základě návrhu jedné ze stran stane (akcesorickým) předmětem řízení, a to vede k tomu, že se její posouzení objeví ve výroku rozhodnutí, který je podle nauky pro strany řízení závazný. Mezitímní určovací návrh ve své podstatě umožňuje stranám řízení, aby soud v civilním řízení na návrh jedné ze stran rozhodl s účinky právní moci i o otázkách, které by jinak byly podřazeny pod prejudiciální. Přijetí úpravy mezitímního určovacího návrhu rozšiřuje účinky právní moci i na rozhodnutí o otázkách existence nebo neexistence práva či právního vztahu v řízení o žalobě na plnění. Taková úprava je vhodná zejména z toho důvodu, že zabraňuje situaci, kdy

⁸⁰ COUFALÍK, Petr. Mezitímní rozsudek a mezitímní určovací návrh: Nástroje řešení předběžných otázek soukromého práva? In *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2016, č. 4.

⁸¹ Tamtéž.

předběžná otázka je sice v odůvodnění řešena, ale nemůže do budoucna zavazovat s ohledem na českou procesní úpravu, a to může vést k tomu, že neúspěšná strana je oprávněná zahájit samostatné civilní řízení o předběžné otázce.

Podstata mezitímního určovacího návrhu nesmí být zaměňována s úpravou pozitivní a negativní určovací žaloby, ta zpravidla závisí na naplnění existence naléhavého právního zájmu.

Podmínkami pro užití mezitímního určovacího návrhu byly: návrh jedné ze stran zněl na určení práva nebo právního poměru, který se mezi stranami stal v průběhu řízení sporným a též za předpokladu, že určení práva nebo právního poměru mělo prejudiciální povahu pro daný spor a jeho řešení. Dále musela být splněna podmínka věcné příslušnosti soudu, pro prejudiciální otázku nebylo nutné iniciovat zvláštní řízení. Poslední podmínkou bylo to, že návrh jedné ze stran musel být učiněn nejpozději do skončení ústního jednání u soudu prvního stupně.⁸² Strana nemusela pro to, aby byla oprávněna učinit návrh na určení prokázat naléhavý právní zájem. Smysl této právní úpravy tkvěl v tom, aby bylo docíleno toho, že prejudiciální otázka a její řešení se stane součástí výroku soudního rozhodnutí, a to vedlo k tomu, že docházelo k pravomocnému vyřešení.

Německá úpravu pracuje s podobným institutem a sice „mezitímní určovací žalobou.“ Nejčastěji se užívá v žalobě na plnění. Pokud již bylo řízení zahájeno, možnost podat tuto žalobu mají obě strany, a to do konce ústního jednání. Žalobou se účastníci řízení mohou dožadovat určení existence nebo neexistence právního vztahu. Na tomto právním vztahu je závislý předmět řízení. Pokud je taková žaloba skutečně v průběhu řízení podána, tak bude platit, že: *„právní moc rozhodnutí se bude vztahovat i na rozhodnutí o prejudiciální otázce, kterou účastníci učinili předmětem řízení.“*⁸³

⁸² LÍZNEROVÁ, Jana. Kde leží meze závaznosti řešení předběžné otázky v civilním procesu? In Cofola 2016: sborník z konference. Brno: Masarykova Univerzita, 2016, s. 1252-1253.

⁸³ COUFALÍK, Petr. Mezitímní rozsudek a mezitímní určovací návrh: Nástroje řešení předběžných otázek soukromého práva? In *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2016, č. 4.

6 Prejudiciální otázky a Soudní dvůr Evropské unie

6.1 Úvodní výklad

Základní právní úprava prejudiciální otázky před Soudním dvorem Evropské unie (dále jen jako „SDEU“) je obsažena v čl. 267 Smlouvy o fungování Evropské unie.

Pravomoc SDEU rozhodovat o prejudiciálních otázkách se týká výkladu Smluv a také platnosti a výkladu aktů přijatých orgány, institucemi a jinými subjekty Unie. Objeví-li se otázka před soudem některého z členských států, může tento soud požádat SDEU o rozhodnutí týkající se této prejudiciální otázky, pokud považuje rozhodnutí o této otázce za nezbytné k tomu, aby vydal svůj rozsudek. Avšak vyvstane-li taková otázka při jednání před soudem některého z členských států a rozhodnutí tohoto soudu by nebylo možné napadnout opravnými prostředky, je soud povinen se obrátit na SDEU. Pokud prejudiciální otázka vyvstane a týká se osoby ve vazbě, SDEU by měl rozhodnout v co nejkratší možné lhůtě.

Vnitrostátní soudy jsou povinny respektovat národní procesní úpravu, pokud rozhodují o položení prejudiciální otázky k SDEU.

Mezi české soudy mající povinnost předložit prejudiciální otázku k SDEU patří Nejvyšší soud, Nejvyšší správní soud, Ústavní soud. Nicméně se tato povinnost může týkat i ostatních (civilních) soudů, pokud takový soud vydává rozhodnutí, proti kterému nelze podat opravný prostředek. To vyplývá ze samotného čl. 267 třetího pododstavce Smlouvy o fungování Evropské unie. Jedná se o soudy, jejichž rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky dle právní úpravy. Tato povinnost zamezuje zejména rozdílu v judikatuře, která se týká otázek práva Evropské unie⁸⁴.

Přestože je soudům v některých případech dokonce uložena povinnost obrátit se s prejudiciální otázkou na SDEU, dochází k tomu, že vnitrostátní soudy tuto svou povinnost porušují. Taková nečinnost může vést v důsledku k porušení hlavních evropských Smluv, obnově řízení podle národního práva, ale také k odpovědnosti státu za škodu vůči jednotlivci. Následkem může být i podání žaloby u Evropského soudu pro lidská práva, a to na základě tvrzeného porušení práva na spravedlivý proces podle čl. 6 Evropské úmluvy pro lidská práva⁸⁵.

Ochranu, před možnou svévolí soudů nepodávat předběžné otázky, poskytuje v českém právní řádu Ústavní soud. Ústavní soud nad dodržováním povinnosti obracet se

⁸⁴ TOMÁŠEK, Michal a kol. *Právo Evropské unie*. 2. vydání. Praha: Leges, 2017, s. 396.

⁸⁵ SVOBODA, Pavel. *Úvod do evropského práva*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 155.

s prejudiciálními otázkami na SDEU dohlíží prostřednictvím ústavně garantovaného práva na zákonného soudce⁸⁶. Ústavní soud ve svém nálezu⁸⁷ dospěl k následujícímu. Nepoložení předběžné otázky může být za určitých podmínek porušením ústavně garantovaného práva na zákonného soudce. Výkon svévole je takové jednání, kdy soud poslední instance, který aplikuje unijní právo, zcela ignoruje otázku, zda by měl vznést předběžnou otázku k SDEU, a její nepoložení není z jeho strany řádné odůvodněno.

Samotné řízení o předběžné otázce je upraveno Statutem Soudního dvora Evropské unie, v článku 23 a článku 23a. Taktéž je řízení upravuje i v Jednacím řádu Soudního dvora Evropské unie, v článku 93 až 114.

Otázky se v rámci občanského soudního řízení mohou týkat např. soudní pravomoci či příslušnosti, nároků na průběh řízení, dokazování, doručování či uznávání a výkon soudních rozhodnutí. Jedná se o např. nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 o právu rozhodné pro smluvní závazkové vztahy (Řím I), nařízení Rady (ES) č. 1206/2001 o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech.

Zásadně by mělo platit, že SDEU je povinen o předběžné otázce rozhodnout, pokud jsou splněny procesní podmínky. Projevuje se zásada zákazu *denegatio iustitiae*. Je to z důvodu toho, že náleží vnitrostátnímu soudu posoudit to, zda položí SDEU otázku či nikoliv. To neplatí v případě nepřípustnosti předběžné otázky⁸⁸.

6.2 Přípustné a nepřípustné předběžné otázky

Aktivní legitimace náleží výhradně soudu členského státu. Strany civilního soudního řízení nemají nárok na podání žádosti. To platí i v případech, kdy je český soud k podání otázky povinen⁸⁹. Účastníci vnitrostátního řízení nemají přímý nárok na předložení prejudiciální otázky soudem k SDEU. Mohou tento postup navrhnout, včetně návrhu formulace otázky. Naopak se může stát, že národní soud se obrátí na SDEU i proti vůli účastníků řízení.

Předmětem položené otázky může být výklad nebo platnost právního předpisu Evropské unie. Výklad se může týkat primárního práva, aktu orgánu, ale též i rozhodnutí SDEU. Naopak u předběžné otázky na platnost je vyloučeno, aby se týkala primárního práva nebo rozhodnutí SDEU⁹⁰. Dále se může prejudiciální otázka týkat výkladu Smlouvy o EU, Smlouvy o FEU,

⁸⁶ TOMÁŠEK, Michal a kol. *Právo Evropské unie*. 2. vydání. Praha: Leges, 2017, s. 397.

⁸⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 8. 1. 2009, sp. zn. II. ÚS 1009/08.

⁸⁸ SVOBODA, Pavel. *Úvod do evropského práva*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 151.

⁸⁹ Tamtéž, s. 153.

⁹⁰ Tamtéž, s. 152.

příloh, přístupových smluv, aktů unijních orgánů, aktů institucí, doporučení a stanovisek. SDEU náleží i výklad mezinárodních smluv, kterými je Evropská unie vázána.

Judikatura SDEU dovedla některé z prejudiciálních otázek, které však nejsou přípustné. Jsou jimi:

- Otázky, jejichž předmětem není právo Evropské unie.
- Dále též takové otázky, které nemají spojitost s předmětem sporu v hlavním řízení, to je odůvodněno tím, že řízení u SDEU má pomáhat řešit konkrétní případy, nikoli abstraktní problémy.
- Prejudiciální otázka je dále nepřipustná týká-li se sporu, který je fiktivní, tedy takový spor, který probíhá jen za tím cílem, aby byla od SDEU získána hypotetická odpověď otázky práva EU.
- Posledním případem je okolnost, pokud žádost o rozhodnutí předběžné otázky neobsahuje základní obsahové náležitosti⁹¹.

Pokud se ve vnitrostátním občanském soudním řízení objeví prejudiciální otázka, která se týká výkladu některého z unijních aktů, český soud by měl zohlednit zejména to, zda zodpovězení je nutné pro rozhodnutí v meritu, zda SDEU již na podobnou otázku při podobném skutkovém základu neodpovídal, dále jestli k otázce existuje ustálená judikatura (tzv. *acte éclairé*), a na závěr skutečnost, zda aplikace je zcela evidentní a není zde žádný důvod pro pochybnosti (tzv. „*acte clair*“)⁹².

Zřejmě častější situací bude prejudiciální otázka týkající se výkladu práva Evropské unie, více než 90 % otázek směřuje právě k výkladu. Řízení o předběžné otázce u SDEU je zásadním prostředkem sloužící k prohloubení evropské integrace⁹³.

6.3 Řízení před Soudním dvorem Evropské unie a vnitrostátním soudem

Pokud před českým civilním soudem probíhá řízení, ve kterém se taková prejudiciální otázka objeví a soud rozhodne o jejím předložení SDEU, řízení se přeruší. Tento postup je upraven v ustanovení § 109 odst. 1 písm. d) OSŘ jako přerušení obligatorní. Český soud bude o přerušení a předložení otázky vydávat usnesení, které bude, kromě klasických náležitostí, obsahovat výrok o přerušení řízení a další výrok o položení předběžné otázky včetně samotného znění otázky⁹⁴.

⁹¹ SVOBODA, Pavel. *Úvod do evropského práva*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 152

⁹² Tamtéž, s. 155.

⁹³ TOMÁŠEK, Michal a kol. *Právo Evropské unie*. 2. vydání. Praha: Leges, 2017, s. 390.

⁹⁴ Tamtéž, s. 399-400.

Řízení zůstane přerušeno až do okamžiku rozhodnutí SDEU. Prostřednictvím této žádosti je zahájeno specifické řízení, ve kterém SDEU poskytne výklad dotčeného práva Evropské unie. Smyslem je zajištění jednotného výkladu a aplikace práva Evropské unie⁹⁵.

Dále také přezkum platnosti sekundárního evropského práva a vyslovení jeho neplatnosti náleží pouze SDEU. Pokud se tedy soud členského státu domnívá, že existuje důvod neplatnosti, jeho povinností je obrátit se na SDEU⁹⁶. Vnitrostátnímu soudu nenáleží pravomoc rozhodovat o platnosti unijních aktů, ta je svěřena výlučně SDEU. Národní soud ve svém řízení může konstatovat, že účastníkovi důvody, které se týkají neplatnosti unijního aktu, nejsou opodstatněné, a proto rozhodne, že je platný v plném rozsahu. Naopak má-li tento soud pochybnosti o platnosti, řízení musí přerušit a předložit otázku SDEU. To neplatí, pokud již SDEU prohlásil akt za neplatný v dřívějším svém rozhodnutí, poté i jiný vnitrostátní soud může považovat akt za neplatný a neaplikovat ho.⁹⁷

Postup při předložení předběžné otázky by měl být následující. Přestože soudu je ponechána volnost týkající se momentu, ve kterém prejudiciální otázku národní soud podá, mělo by dojít zejména alespoň k následujícímu. Vnitrostátní soud by měl mít vyjasněn skutkový stav a právní rámec věci v takovém rozsahu, aby byl schopen posoudit to, zda věc patří do působnosti práva Evropské unie. Ve vztahu k účastníkům řízení by měl postupovat tak, že jim poskytne možnost vyjádřit se k zamýšlenému rozhodnutí o přerušení řízení a položení prejudiciální otázky SDEU. Dále by se měl zabývat i tím, zda ze strany SDEU již nedošlo v minulosti k vyřešení, tedy provést svou rešerši⁹⁸.

Řízení lze rozdělit do tří fází, které postupně na sebe navazují. První fáze začíná u národního soudu, který dospěje k rozhodnutí, že projednávaná věc spadá pod unijní právní úpravu a ohledně výkladu nebo platnosti panuje nejistota. Vnitrostátní soud přijme rozhodnutí, že se obrátí na SDEU. Poté se zahajuje fáze druhá, které probíhá před SDEU. Ta končí vydáním rozhodnutí, které se vyjadřuje k otázce výkladu nebo platnosti. Třetí probíhá opět před vnitrostátním soudem, ve kterém se rozhoduje ve věci samé⁹⁹.

Řízení před SDEU začíná přezkumem pravomoci a přípustnosti otázek. Řízení před SDEU neprobíhá jako meritorní řízení, nýbrž se postupuje tak, že kancléř postoupí předběžnou otázku členským státům, Komisi Evropské unie, nebo Radě Evropské unie, pokud jde o akt

⁹⁵ TREBATICKÝ, Peter. In In JIRSA, Jaromír (ed). *Občanský soudní řád, 2 část: Soudcovský komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019.

⁹⁶ SVOBODA, Pavel. *Úvod do evropského práva*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 155

⁹⁷ TOMÁŠEK, Michal a kol. *Právo Evropské unie*. 2. vydání. Praha: Leges, 2017, s. 397

⁹⁸ Tamtéž, s. 399

⁹⁹ Tamtéž, s. 390-391

Rady. Subjektům, kterým byla otázka postoupena, běží určitá lhůta k předložení stanoviska k otázce.

Byla-li předběžná otázka položena, plynou z toho pro národní soud následky. Český soud je povinen rozhodnutí SDEU aplikovat ve svém meritorním řízení. Rozhodnutí o předběžné otázce zakládá překážku *rei iudicata*. SDEU se nicméně snaží v tomto řízení kombinovat respekt k autonomii národního soudu s nutností uniformní aplikace práva Evropské unie, proto se snaží na předběžnou otázku odpovídat spíše abstraktně, aniž by se uchýlil k rozhodnutí konkrétní aplikace práva na konkrétní případ.

Rozhodnutí ovlivňuje i ostatní soudy a orgány, protože pro ně představuje „vyloženou věc“. Rozhodnutí konstatující neplatnost některého z ustanovení práva Evropské unie má účinky pouze *inter partes*. Nedojde k automatickému odstranění z právní úprav Evropské unie, nýbrž každý soudce z členského státu k neplatnosti přihlíží¹⁰⁰.

Funkce řízení souvisí nejen se zajištěním jednoty výkladu evropského práva, ale též s vztahem mezi unijní právní úpravou a vnitrostátními právními řády. Platí, že vnitrostátní právo má nižší právní sílu než unijní, evropské má tedy být přednostně užito. Unijním soudům však nenáleží pravomoc přednost vynucovat, jelikož nemohou rušit rozhodnutí soudů členských států. Právě prostřednictvím řízení o předběžných otázkách je jim propůjčena pravomoc zajistit jednotnou aplikaci práva Evropské unie. Další z funkcí řízení o prejudiciálních otázkách je jeho časová neomezenost. To se výrazně projevuje ve vztahu k platnosti aktů¹⁰¹.

V případě, že soud rozhodne o nezbytnosti předložit otázku, tak tento jeho postup nepodléhá kontrole nadřízeným soudem. Nadřízený soud nemůže rozhodnutí zrušit, pokud se domnívá, že podle jeho názoru nebylo vhodné předkládat prejudiciální otázku k rozhodnutí SDEU¹⁰².

Rozhodnutí SDEU má formu zpravidla rozsudku, který je překládán do všech úředních jazyků.

Časové účinky rozhodnutí platí *ex tunc*, a proto poskytuje výklad unijního práva, tak jak mělo být chápáno a užíváno od okamžiku vstupu v platnost. SDEU může tyto účinky omezit, že stanoví účinnost rozhodnutí do budoucna tak, aby zamezil dotčeným osobám dovolávat se zpochybnění právních vztahů založených v dobré víře¹⁰³.

¹⁰⁰ SVOBODA, Pavel. *Úvod do evropského práva*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 156

¹⁰¹ TOMÁŠEK, Michal a kol. *Právo Evropské unie*. 2. vydání. Praha: Leges, 2017, s. 391

¹⁰² Tamtéž, s. 399

¹⁰³ Tamtéž, s. 403-404

6.4 Příklad Skoma-Lux proti Celnímu ředitelství Olomouc

Jako příklad předběžné otázky položené českým soudem (konkrétně Krajským soudem v Ostravě) byl vybrán případ společnosti Skoma-Lux, s.r.o. proti Celnímu ředitelství Olomouc. Prejudiciální otázkou v tomto případě bylo, zda bylo možné článek 58 Aktu o podmínkách přistoupení České republiky a ostatních států, na základě, kterého se Česká republika stala členským státem, vykládat tak, že přestože nebylo v okamžiku aplikace publikováno v úředním (českém) jazyce, Česká republika jej mohla uplatňovat vůči jednotlivcům, v tomto případě vůči společnosti Skoma-Lux? Příklad byl skutkově složitějším, ale pro zjednodušení bude uvedena zkrácená forma odpovědi. SDEU rozhodl, že přestože Skoma-Lux, případně jakýkoliv jiný subjekt měl možnost se s unijní úpravou seznámit jinak, bude nutné tento Akt vykládat následujícím způsobem. Povinnosti obsažené v Aktu o podmínkách přistoupení nemohly být vůči jednotlivci uplatňovány z důvodu toho, že unijní právní úprava nebyla vyhlášena v Úředník věstníku Evropské unie v jazyce nového členského státu, resp. v českém jazyce¹⁰⁴.

¹⁰⁴ Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 11. prosince 2007, *Skoma-Lux proti Celnímu ředitelství Olomouc*, C-161/06, Sb. rozh. I-10841, bod 51.

7 Prejudiciální otázky v exekučním řízení

7.1 Exekuční řízení

Vedle nalézacího řízení je dalším druhem civilního procesu právě řízení exekuční (vykonávací). Podstatou exekučního řízení je faktická realizace povinností, které byly řádně dlužníku uloženy, ale nebyly dobrovolně plněny. Typický prvek, který se zde projevuje je donucení, které je prováděno v souladu se zákonnou úpravou a příslušnými subjekty. V českém právním řádu existuje dvojkolejnost postupu, resp. existuje řízení vykonávací a řízení exekuční. V obou řízení vystupují do určité míry odlišné subjekty, v exekučním řízení na rozdíl od vykonávacího vystupuje soudem pověřený soudní exekutor¹⁰⁵.

V průběhu exekučního a vykonávacího řízení se mohou vyskytnout spory. Obecně takové spory lze dělit na incidenční a koincidenční, resp. podle toho, zda budou řešeny přímo v rámci exekučního nebo vykonávacího řízení, nebo o nich bude vedeno samostatné řízení.

Stejně tak jako v nalézacím řízení se mohou prejudiciální otázky objevovat v průběhu řízení, není tomu jinak ani v řízení exekučním. Dále bude užíván, pro větší přehlednost, pojem exekuční řízení jako souhrnný pro exekuční řízení i vykonávací řízení.

7.2 Prejudiciální otázky ve vztahu k exekučnímu řízení

Pro příklad bude vybrán spor, který se týká vlastnického práva k nemovité věci v průběhu exekučního řízení.

Při způsobu provádění exekuce prodejem nemovitých věcí podle § 335 a násl. OSŘ, může být sporem to, kdo je vlastníkem nemovité věci. Takový spor je řešen v excindačním řízení, které je zahájeno vylučovací žalobou. Účastníkem řízení bude osoba, která tvrdí, že vlastnické právo náleží jí, ale taktéž oprávněný z exekuce.

Prostřednictvím excindačního řízení musí soud jako prejudiciální otázku posoudit, zda žalobce, které podal vylučovací žalobu je vlastníkem nemovité věci, o kterou se v exekučním řízení rozhoduje.

Současně s excindačním řízením může být vedeno řízení o určení vlastnického práva.

Lze souhlasit s názorem, že vztah mezi těmito dvěma odlišnými řízení by měl být řešen následujícím způsobem. Došlo-li k pravomocnému skončení řízení o určovací žalobě, podávat excindační žalobu je zřejmě nedůvodné. Soud rozhodující v excindačním řízení by se neměl

¹⁰⁵ ŠÍNOVÁ, Renáta a kol., *Civilní proces. Obecná část a sporné řízení*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 6.

odchýlit od zjištění z řízení o určení vlastnického práva¹⁰⁶. Tento závěr podporuje i ta skutečnost, že vylučovací žaloba je procesním instrumentem, tedy soud rozhoduje o právu exekučním, nikoli hmotným, na rozdíl od řízení o určení vlastnického práva.

¹⁰⁶ KUBIZŇÁK, Jan. Předběžné otázky v rámci exekučního řízení. In Cofola 2016: sborník z konference. Brno: Masarykova Univerzita, 2016, s. 1229.

8 Prejudiciální otázka a relativní neúčinnost (odporovatelnost)

8.1 Relativní neúčinnost (odporovatelnost)

Prejudiciální otázka se objevuje i v souvislosti s institutem, který občanský zákoník upravuje v ustanovení § 589 až § 599. Využití odporovatelnosti poté můžeme sledovat i v insolvenčním řízení, kde jej bývá často využíváno. Obecně platí, že pokud právní jednání dlužníka zkracuje uspokojení vykonatelné pohledávky věřitele, tak ten se může u soudu domáhat toho, aby bylo určeno, že právní jednání dlužníka není vůči němu účinné. Neúčinnost právního jednání dlužníka je založena až rozhodnutím soudu, a proto musí být ze strany věřitele podána odpůrčí žaloba. Neúčinnost právního jednání poté zakládá věřitelovo právo se uspokojit z toho, co jednáním dlužníka z jeho jmění ušlo.

8.2 Prejudiciální otázka v řízení o odpůrčí žalobě

Civilní soud si jako prejudiciální otázku bude posuzovat to, zda skutečně lze v jednání dlužníka spatřovat takové jednání, které lze prohlásit za odporovatelné, a jako odporovatelné také neúčinné vůči věřiteli.

„Získal-li někdo majetkový prospěch z odporovatelných úkonů dlužníka, může mít odpůrčí žaloba jen podobu žaloby na plnění, směřující k vydání poskytnutého peněžitého plnění nebo peněžité náhrady a případná neúčinnost odporovatelných právních úkonů se posuzuje jako otázka předběžná.“¹⁰⁷

¹⁰⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 10. 2018, sp. zn. 29 Cdo 614/2014. Ke stejným závěrům dospělo i Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 2. 2011, sp. zn. 31 Cdo 365/2009.

Závěr

Primární snahou této diplomové práce s názvem Prejudiciální otázky bylo poskytnout co možná nejširší a nejhlubší popis a důsledky tohoto institutu. Práce se zaměřila na prejudiciální otázky v civilním soudním řízení (včetně exekučního řízení a řízení o odpůrcí žalobě), v řízení před Soudním dvorem Evropské unie. Podstatnou část práce tvoří taktéž vliv předběžných otázek na přerušení řízení.

Podstatnou část zdrojů této práce tvoří soudní judikatura, která vysvětlila či vyložila rozsah a obsah pojmů, které souvisejí s prejudiciálními otázkami. Zejména se jedná o Nejvyšší soud. Někteří rozhodnutí dochází k vzájemně si odporujícím závěrům, a proto byly jednotlivé názory uvedeny a zdůvodněny jejich odlišností.

Výzkumné otázky se zabývaly rozsahem vázanosti civilního soudu vybranými rozhodnutími a pojmy „vázanost rozhodnutím“ a „vycházet z rozhodnutí“.

Právní úprava stanovuje, že civilní soud je vázán rozhodnutím trestního soudu o tom, že byl spáchán trestný čin a kdo jej spáchal. Takovou otázku si tedy soud nemůže samostatně prejudiciálně posoudit. Neměl by tedy k těmto skutkovým okolnostem provádět dokazování, vychází totiž ze zjištění trestního soudu. Je důležité upozornit na to, že vázanost je spojena s výrokem o vině. Přestože je civilní soud tímto typem rozhodnutí vázán, ustáleně platí, že výši škody si bude posuzovat civilní soud samostatně. Naopak, kromě pár výjimek, není soud v občanském soudním řízení vázán zprošťujícím rozsudkem. Přestože civilnímu soudu nenáleží posuzovat jako prejudiciální otázku spáchání trestného činu a kdo jej spáchal, mohou se i zde objevit ojedinělé případy, kdy k tomuto bude oprávněn, např. z důvodu amnestie.

Vázanost civilního soudu ve vztahu ke statusovým otázkám plyne zejména ze samotného zákona o zvláštních řízeních soudních. Je to logickým důsledkem požadavku na to, aby byla zaručena stabilita rozhodnutí týkající se statusu fyzických a právnických osob. To je podpořeno i tím, že rozhodnutí o těchto otázkách mají většinou konstitutivní charakter.

Lze souhlasit s názorem, který zpochybňuje vázanost soudu rozhodnutím o přestupku a jiném správním deliktu, zejména s ohledem na to, že v řízeních může být poskytnuta nižší správnost skutkových zjištění. V řízení o přestupcích jsou oprávněnými rozhodovat např. obecné úřady obce s rozšířenou působností, což může vést právě k výše vyslovenému názoru o správnosti skutkových zjištění.

Diplomová práce se zaměřila i na výklad pojmů, které jsou zákonodárcem použity v ustanovení § 135 OSŘ, konkrétně na to, zda lze dva obsažené pojmy považovat za synonyma. Práce dochází k závěru, z níže uvedených důvodů, že nikoliv. Nelze souhlasit s názorem, který je v praxi někdy zastáván, že pojmy „vázanost rozhodnutím“ a „vycházet z rozhodnutí“ jsou identické. Prvním důvodem je již samotné jazykové vyjádření. Institut prejudiciální otázky, jak již bylo zmíněno, není nikterak novým. Pokud by zákonodárce měl úmysl, aby byly oba pojmy obsahově shodné, jistě by zvolil stejné výrazy ve znění občanského soudního řádu. Přestože je pojem „vázanost“ zcela jistě pro civilní soud závaznějším, než „vycházet“, lze souhlasit s názorem, že existuje-li rozhodnutí příslušného orgánu o prejudiciální otázce a civilní soud z něj nebude/nehce vycházet, měl by podat náležité odůvodnění. Civilní soud by v rámci své činnosti měl brát zřetel k tomu, že v mnoha případech, již rozhodnutí o prejudiciální otázce existuje, mohou to být rozhodnutí matričního úřadu, ale též katastrálního úřadu, které budou zcela jistě cenným zdrojem informací.

Prejudiciální otázka má velký vliv i na přerušení řízení. Přerušení řízení lze rozdělit na obligatorní a fakultativní. Je logické, že pokud dojde k přerušení, může být řízení prodlouženo v řádu měsíců nebo roků. Proto by v případě fakultativního přerušení měly civilní soudy posuzovat, zda je hospodárné takto činit. Pokud by v důsledku přerušení trvalo řízení nepřiměřenou dobu, může to vést až k odpovědnosti státu za škodu.

Zajímavým institutem, který však v aktuální úpravě neexistuje, je mezitímní určovací návrh. Někdy může být v teorii i praxi kritizováno, že posouzení prejudiciálních otázek se nepromítá ve výroku, nýbrž v odůvodnění, a z toho plynou určité následky. A právě prostřednictvím mezitímního určovacího návrhu by mohlo být dosaženo pravomocného posuzování prejudiciálních otázek.

Česká republika jako členský stát Evropské unie se s předběžnými otázkami týkající se výkladu a platnosti unijní úpravy má obrátit na Soudní dvůr Evropské unie. Českým soudům nenáleží pravomoc o těchto otázkách rozhodovat. Význam posouzení předběžných otázek unijním soudem má však vnitrostátní důsledky, a měla by vést k jednotné aplikaci práva na území členských států.

V teorii i praxi by neměl být institut prejudiciální otázky přehlížen a měla by mu být věnována náležitá pozornost, která mu jistě svědčí. Důležitost prejudiciálních otázek lze dovozovat zejména z toho, že aby mohlo být meritorně rozhodnuto, musí být o nich rozhodnuto.

Zdroje

Monografie a komentáře

- 1) DVOŘÁK, Bohumil. *Právní moc civilních soudních rozhodnutí*. Praha: C.H. Beck, 2008.
- 2) GRŇA, Josef. *Prejudicialita v civilním řízení: procesuální studie*. Brno: Nakladatelství Barvič&Novotný, 1930.
- 3) SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2013.
- 4) SVOBODA, Pavel. *Úvod do evropského práva*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010.
- 5) ŠÍNOVÁ, Renáta a kol., *Civilní proces. Obecná část a sporné řízení*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020.
- 6) TOMÁŠEK, Michal a kol. *Právo Evropské unie*. 2. vydání. Praha: Leges, 2017.
- 7) WINTEROVÁ, Alena a kol. *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*. 2.vydání. Praha: Linde Praha, 2005.

Příspěvek ve sborníku

- 1) ČERNÝ, Miroslav. *Ještě k výkladu ust. § 135 o.s.ř.* Socialistická zákonnost. roč. 15, č. 2.
- 2) DVOŘÁK, Bohumil. *Ve vztahu rozsudku o žalobě na plnění a následné žaloby určovací*. *Právní rozhledy*. 2008, č. 9.
- 3) KUBIZŇÁK, Jan. *Předběžné otázky v rámci exekučního řízení*. In Cofola 2016: sborník z konference. Brno: Masarykova Univerzita, 2016.
- 4) LÍZNEROVÁ, Jana. *Kde leží meze závaznosti řešení předběžné otázky v civilním procesu?* In Cofola 2016: sborník z konference. Brno: Masarykova Univerzita, 2016.
- 5) WINTEROVÁ, Alena. *Prejudiciální otázka v občanskoprávním řízení*. *Socialistická zákonnost*, 1967, roč. 15, č. 2.

Právní předpisy

- 1) Zákon č. 142/1950 Sb., zákon o řízení ve věcech občanskoprávních.
- 2) Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.
- 3) Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- 4) Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů.
- 5) Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

- 6) Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.
- 7) Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.
- 8) Zákon č. 82/1992 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů.
- 9) Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů.
- 10) Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci, ve znění pozdějších předpisů.
- 11) Zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, ve znění pozdějších předpisů.
- 12) Smlouva o fungování Evropské unie.
- 13) Statut Soudního dvora Evropské unie.
- 14) Jednací řád Soudního dvora Evropské unie.
- 15) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I).
- 16) Nařízení Rady (ES) č. 1206/2001 ze dne 28. května 2001 o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech.

Judikáty

- 1) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 09.07.1965, sp. zn. 4 Cz 94/65.
- 2) Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29.04.1998, sp. zn. 22 Cdo 189/98.
- 3) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 8. 2011, sp. zn. 28 Cdo 880/2011.
- 4) Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 6. 4. 2010, sp. zn. 22 Co 129/2010.
- 5) Nález Ústavního soudu ze dne 8. 3. 2012, sp. zn. I. ÚS 1424/09.
- 6) Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2000, sp. zn. 25 Cdo 562/99.
- 7) Nález Ústavního soudu ze dne 29. 4. 2004, sp. zn. IV. ÚS 469/02.
- 8) Nález Ústavního soudu ze dne 8. 3. 2012, sp. zn. I. ÚS 1424/09.
- 9) Nález Ústavního soudu ze dne 08.03.2012, sp. zn. I. ÚS 1424/09-1.
- 10) Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30.12.1997, sp. zn. 24 Co 315/97.
- 11) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 11. 2008, sp. zn. 25 Cdo 1338/2006.
- 12) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 5. 2006, sp. zn. 25 Cdo 2086/2005.
- 13) Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 3. 2010, sp. zn. 22 Cdo 3938/2009.
- 14) Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 6. 2009, sp. zn. 23 Cdo 1454/2009.
- 15) Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 2. 2011, sp. zn. 28 Cdo 4634/2010.
- 16) Nález Ústavního soudu ze dne 10. 7. 2008, sp. zn. II. ÚS 2742/07.

- 17) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2010, sp. zn. 22 Cdo 4422/2008.
- 18) Nález Ústavního soudu ze dne 23. 9. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 11/08.
- 19) Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 6. 2000, sp. zn. 25 Cdo 5/2000.
- 20) Usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 1. 1994, sp. zn. IV. ÚS 2/93.
- 21) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 12. 2001, sp. zn. 20 Cdo 2931/99.
- 22) Nález Ústavního soudu ze dne 22. 2. 2011, sp. zn. I. ÚS 2849/07.
- 23) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2014, sp. zn. 31 Cdo 2740/2012.
- 24) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2004, sp. zn. 29 Odo 762/2001.
- 25) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 6. 2017, sp. zn. 26 Cdo 5759/2016.
- 26) Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 12. 2011, sp. zn. 3 Cmo 236/2011-57.
- 27) Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 9. 2012, sp. zn. 5 Cmo 434/2012-124.
- 28) Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 8. 3. 2011, sp. zn. 9 Cmo 375/2010-352.
- 29) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19.12.2013, sp. zn. 29 ICdo 57/2013.
- 30) Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2012, sp. zn. 30 Cdo 840/2011.
- 31) Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 2. 2011, sp. zn. 30 Cdo 5270/2009.
- 32) Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 10. 2010, sp. zn. 30 Cdo 4761/2009.
- 33) Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2012, sp. zn. 30 Cdo 840/2011.
- 34) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2016, sp. zn. 21 Cdo 5471/2015.
- 35) Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 11. 2012, sp. zn. 21 Cdo 3945/2011.
- 36) Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 10. 2018, sp. zn. 29 Cdo 614/2014.
- 37) Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 2. 2011, sp. zn. 31 Cdo 365/2009.
- 38) Nález Ústavního soudu ze dne 8. 1. 2009, sp. zn. II. ÚS 1009/08.
- 39) Soudní dvůr: Rozsudek ze dne 11. prosince 2007, Skoma-Lux proti Celní ředitelství Olomouc, C-161/06, Sb. rozh. I-10841.

Elektronické prameny

- 1) WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. Praha: Linde, 1999. Dostupné na < <https://ndk.cz/view/uuid:20c96c60-5384-11e8-9a44-005056827e52?page=uuid:8cc65620-8eea-11e8-bb44-5ef3fc9ae867>>.
- 2) LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l): Zákon o rozhodování některých kompetenčních sporů*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Dostupné na <https://www.aspi.cz/products/lawText/13/24/1/2#c_215949>.

- 3) JIRSA, Jaromír a kol. *Občanský soudní řád, 2 část: Soudcovský komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Dostupné na <https://www.aspi.cz/products/lawText/13/208/1/2#c_232088>.
- 4) DAVID, Ludvík a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer, 2009. Dostupné na <https://www.aspi.cz/products/lawText/13/13000/135/komentar-wkcr-c-99-1963-sb-obcansky-soudni-rad-komentar#c_1>.
- 5) COUFALÍK, Petr. Mezitímní rozsudek a mezitímní určovací návrh: Nástroje řešení předběžných otázek soukromého práva? In *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2016, č. 4. Dostupné na <<https://www.aspi.cz/products/lawText/7/217170/1/2?vtextu=mezit%C3%ADmn%C3%AD%20rozsudek%20a%20mezit%C3%ADmn%C3%AD%20ur%C3%AD%20n%C3%A1vrh#lema0>>.

Prejudiciální otázky

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá tématem prejudiciálních otázek, které jsou upraveny v ustanovení § 135 OSŘ. Záměrem práce je poskytnout ucelený pohled na důležitý institut, který je soudy využíván v občanském soudním řízení. Práce se zaměřuje na vázanost civilního soudu určitými rozhodnutími a jeho oprávnění posuzovat si prejudiciální otázky samostatně. V práci je analyzován i vliv prejudiciální otázky na přerušení řízení. Práce se dále zaměřuje na předběžnou otázku podávanou českými soudy k Soudnímu dvoru Evropské unie.

Klíčová slova

Prejudiciální otázky, vázanost rozhodnutím, oprávněnost posuzovat prejudiciální otázky samostatně, přerušení řízení, Soudní dvůr Evropské unie

Abstract

The diploma thesis deals with the preliminary questions in civil proceedings which are covered in § 135 of the Civil Procedure Rules. The intention of the thesis is to provide integrated view of the important institute which is used by the courts in civil proceedings. The work focuses on the binding nature of decisions for a civil courts and authorization of a civil court to consider autonomously. The thesis analyses the impact of the preliminary questions on stay the proceedings. The work focuses on the preliminary questions raised by a Czech court to the Court of Justice of the European union.

Keywords

Preliminary questions, Binding nature of decisions, Authorization of a civil court to consider autonomously, Stay the proceedings, Court of Justice of the European union